קונטרס

לעמוד בנסיון

מאמרי
חיזוק והשקפה ובירורי הלכה
על נסיונות הזמן הקשים
עם פרוץ חורבן הקאראנע
וצרת החיסונים הנוראים

יו"ל ע"י
מכון 'נהורא'
פעיה"ק ירושלם ת"ו

לכל עניני הספר:
058-329-00-29

קונטרס

לעמוד בנסיון

מאמרי
חיזוק והשקפה ובירורי הלכה
על נסיונות הזמן הקשים
עם פרוץ חורבן הקאראנע
וצרת החיסונים הנוראים

מתוך שיחותיו ומפרי עתו של

הרה"ג **רבי אהרן גרינפעלד** שליט"א

יו"ל ע"י מכון 'נהורא'

אייר תשפ"א
פעיה"ק ירושלם ת"ו

- תוכן הענינים -

פתח דבר ..... **ו**

מאמרי השקפה

מאמר א'

מלחמת עולם שלישית ..... **ז**

הקבלה מפי ה'חפץ חיים' זי"ע ✦ כבר עברו עשרה שמיטות ✦ מעשי ידי אדם ✦ על ה' ועל משיחו ✦ רק מי שיהיה מוכן יוכל לשרוד

מאמר ב'

נסיון האמונה ..... **י**

לטפס על קירות חלקים ✦ נסיון האמונה דרך המנהיגים ✦ לא ללכת בדעות הגויים

מאמר ג'

ואנכי הסתר אסתיר ..... **יב**

הסתרה שבתוך ההסרתה ✦ דברים נוראים ממהר"א מבעלזא זי"ע ✦ היו צדיקים שכן ידעו והזהירו ✦ אברך יכול להבין מה שנעלם מצדיקי הדור

מאמרי הלכה

סימן א'

איסור לקיחת קאראנע-וואקסין (חיסון קורונה) ..... **טו**

היחס לדעת הרופאים עפ"י התורה ✦ נשתנתה המציאות לגמרי ✦ החיסון ועידן המצאתו ✦ העלה תרופה לא הכריע בדבר ✦ דברי העלה תרופה ✦ דעת גדולי ישראל לגבי ההרכבה של הפאקקען ✦ היתר הפוסקים היה בדלא ניזוק אדם מעולם ✦ החילוקים הבולטים בין אז להיום ✦ נאמנותם של מייצרי ומאשרי החיסונים ✦ חיסוני הקורונע

סימן ב'

איסור סגירת בתי כנסיות ובפרט בשעת המגיפה ..... **כב**

מעולם לא הורו חכמי ישראל לסגור את בתי הכנסת ✦ חילול ה' דוחה פיקוח נפש ✦ בשעת המגיפה צריך להתפלל בבית הכנסת ✦ העד התפלה בבית הכנסת גורמת למגיפה ח"ו ✦ כופין על הגבאים לפתוח את בתי המדרשות ✦ ההנהגה בזה בדורות קדומים ✦ האם חייבים בכל זאת לשמור על כללי השמירה בבית הכנסת ✦ הולך בתום ילך בטח ✦ הוראת החת"ס במקום מטרה זדונית

סימן ג'
בענין הנ"ל ..... **כז**

התפלה בבית הכנסת בשעת המגיפה אינה רק סגולה ✦ למה אסור לפרוץ את דלת ביהכ"נ בשבת

סימן ד'
בירור דעת קדשם של החת"ס ורעק"א ..... **כט**

כי מנסה ה' אלקיכם אתכם ✦ אין כאן מגיפה טבעית אלא פשע מכוון ✦ איסור חמור לזרוע פחד ודאגה ✦ חובה להתפלל בבית הכנסת ובפרט בשעת המגיפה ✦ אופן ההתדבקות בחולירע ✦ רבי עקיבא אייגר לא נתן לסגור את ביהכנ"ס ✦ דעת מרן החת"ס שאין לסגור את הישיבה ✦ האם נחלקו רעק"א והחת"ס ✦ מצבינו דומה למצבו של החת"ס ולא לשל רעק"א

סימן ה'
מצות "ככל אשר יורוך" אינה נוהגת בזה"ז ..... **לח**

תעמולה ולא הלכה ✦ אסור לעשות מהצדיק עבודה זרה ✦ כל צדיק יכול לטעות ולהכשל ✦ אסור לנהוג כהוראת חכם המנוגדת לתורה ✦ במקום נגיעה לא שייך "ככל אשר יורוך" ✦ אסור לנהוג אחרת מדעת התורה אפילו עפ"י נביא אמת ✦ הוראת שעה על ידי גדולי ישראל

- פתח דבר -

העולם שרוי בצער, השמועות הלא טובות והאסונות אינם נותנים מנוח, כשבד בבד הבלבול הולך ומחמיר והדעות הכוזבות פורצות כל גבול. וצרה רודפת צרה, ואנו מלוים אנשים שלקחו את הוואקסין הנורא, וחוששים לחייהם הרוחני והגשמי של כל אלו שהתפתו לקחת חיסונים אלו.

התעמולה שלא היתה כמותה מעולם, מעבירה אנשים על דעתם ועל דעת קונם, והכאב והצער לנוכח המצב המביש הוא גדול מנשא.

והנה בעבר פרסמנו כמה בירורי הלכה בענינים אלו בגליונות "היכלא דכסיפין", והֵדם נשמע למרחקים והכו שורשים. בנוסף רשמנו שיחות קצרות ובהירות, שהם קילורין לעיניים, המאירים את הלבבות בהשקפה נכונה לאור המצב.

ובראותינו את התועלת כי רבה, כי אין לך שמחה כהתרת הספיקות ואין לך טובה כפשיטת העקמומיות שבלב, ראינו לנכון לקבץ את המאמרים הנוגעים לעניני הקורונה והחיסונים, ולקבצם תחת קורת גג אחד לתועלת ולזיכוי הרבים.

ובכן זירזנו את המלאכה כדי להגישה כראוי, והוספנו לה תוספת דברים שלא נדפסו עדיין בעבר וכעת ימצאו את מקומם לראשונה בקונטרס זה.

תפלתינו אל שמים נשואה, שיהו דברינו לתועלת לכל מבקשי אמת ודורשי ה', למען לא נבוש ולא נכלם ולא נכשל ח"ו, ונוכל לעמוד בנסיונות הזמן באיתנות ובעזות דקדושה. ותקוותינו איתנה להמשיך להרבות פעלים להגדיל תורה ולהאדירה, ויתקדש שם שמים על ידינו.

מכון 'נהורא'

מאמר א'

מלחמת עולם שלישית

הקבלה מפי ה'חפץ חיים' זי"ע - כבר עברו עשרה שמיטות - מעשי ידי אדם - על ה' ועל משיחו - רק מי שיהיה מוכן יוכל לשרוד

הקבלה מפי 'החפץ חיים' זי"ע

מקובל בידינו **מרבינו החפץ חיים זי"ע**, שכעשרה שמיטות אחרי מלחמת העולם השנייה תהיה מלחמת עולם שלישית, והיא תהיה הרבה יותר גרועה ממלחמת העולם השנייה.

היה זה בתקופת סיום מלחמת העולם הראשונה, שאלו אז את צדיק הדור רבינו החפץ חיים זי"ע, האם מלחמה זו היא מלחמת גוג ומגוג? השיב ה'חפץ חיים' ואמר, "אכן כן! אולם עליכם לדעת שמלחמת גוג ומגוג מחולקת היא לשלושה חלקים, וכעת הוא רק החלק הראשון. בעוד עשרים וחמש שנה תהיה מלחמת עולם שנייה, והיא תהיה נוראה מאוד עד שמלחמת העולם הראשונה תהיה כמשחק ילדים לעומתה. כעשרה שמיטות אחריה יהיה החלק השלישי, תהיה מלחמת עולם שלישית נוראה ומבהילה, עד שמלחמת העולם השנייה תהיה משחק ילדים לעומתה, ותהיה זאת עת צרה ליעקב - וממנה יושע".

הגה"ק רבי אלחנן ווסרמאן זי"ע סיפר זאת בדרשתו הנלהבה בעיר הבירה לונדון, לשם הגיע כדי לאסוף כספים לישיבתו. אז בימי ערב מלחמת העולם השנייה, כאשר אווירת המלחמה כבר היתה מתוחה על יבשת אירופה.

כבר עברו עשרה שמיטות

מבהיל על הרעיון! הרי החפץ חיים קלע אל המטרה וכעבור עשרים וחמש שנים אכן פרצה מלחמת העולם השנייה. עם ישראל סבל מדם ואש ותמרות עשן, מיתות משונות ואכזריות, עינויים קשים מנשא, והשחתה ללא גבול. מלחמת העולם הראשונה אכן היתה כמשחק ילדים לעומתה - בדיוק כמו שה'חפץ חיים' זי"ע צפה ואמר מראש. מדבריו לא נפל שערה.

וכעת הבה לא נשטה את עצמינו. כבר עברו עשרה שמיטות, והשמיטה העשירית היתה בשנת השמיטה תשע"ה. בשנה ההיא עמד אותו צורר ביל גייטס ימ"ש, והתריע למנהיגי המדינות שהאסון הבא יהיה מגיפה עולמית! והנה זה הגיע... העולם מדבר על וירוס טבעי שכאילו התפרץ מעצמו, לא יודעים איך להשתלט... אבל המומחים לנשק ביולוגי צועקים שזה לא וירוס טבעי, זה וירוס מהונדס! זה נשק ביולוגי - מעשה ידי אדם!

מעשי ידי אדם

כל בר דעת המתבונן בשכל ישר, הלא יראה ללא שום ספק שכל מהלך הענינים של הקורונע הוא בנוסח של "מעשה ידי אדם".

אירגון הבריאות העולמי לוחם כנגד התרופות שהוכיחו את עצמם כיעילות והצילו אלפים ממות. מדריכים את מערכות הרפואה שלא לטפל מבעוד מועד, אלא להמתין שהכל יחמיר ויסתבך, וגם אז הם דואגים שלא יתנו את הטיפול המועיל והמציל. משתמשים דווקא בבדיקות שגויות, ומסרבים לקבל אפילו בחינם בדיקות מדוייקות. נתנו הוראות למלאת תעודות פטירה באופן שרוב המחלות ירשמו מעתה כקרונוה. רצחו והזניחו אלפים בבתי החולים, כך שמספרי המתים עולים לחרדה. זרעו פחד וחרדה בקרוב הציבור בכל הדרכים, מה שמהווה סכנה של ממש - יותר מזלזול בכללי ההרחקה - בשעת מגיפה ובפרט לזקנים ולחולים. התעקשו שלא להרחיב את מערכות הבריאות, ואף סירבו לקבל מתנדבים אפילו כאלו שעמדו בכל הכללים הנדרשים.

למה עסקנים שומרי תורה ומצוות שיחי' כן יכלו להציל רבבות חולים מסוכנים, ואנשים לא מתו בידיהם לרבות זקנים ובעלי שאר מחלות. ואילו אחוזים גדולים מאלו שהולכים לבתי חולים מתים שם?

למה אלו ששומעים להוראותינו לטפל מידית עם המחלה בעזרת ויטמינים ותרופות מועילות, אינם באם כלל למצב קשה. ורק אלו ששומעים להוראותיהם של "מומחי הבריאות", מסתבכים למצבים קשים ומגיעים עד שערי מות רח"ל?

צריך להיות פתי שלא לראות שהם מחזיקים את המגיפה השקרית הזאת בכל כוחם. כל ההתנהגות המוזרה שלהם מעידה על כך שהם רוצים שיהיה מצב של מגיפה. ובחסות המצב הקשה הנקרא אצלם "מצב חירום", הם יכולים לעשות ככל העולה על רוחם, ולרמוס ולבגוד בחוקי יסוד האדם וחירותו שחרטו הגויים אחרי מלחמת העולם השנייה כדי שלא תקום צרה פעמיים.

על ה' ועל משיחו

אולם, מי שחושב שיש כאן רק אסון גשמי, אינו אלא טועה. כי מאחורי כל התמיהות אנו מוצאים את טביעות אצבעותיהם של האו"ם ומנהיגיו הרשעים שרוצים לכבוש את העולם ולכונן בו סדר חדש - עולם של תאווה וזימה כמפורש באג'נדה שלהם הנקראית "אג'נדה 21". זוהי מלחמה על ה' ועל משיחו. התוכניות שלהם הם נוראים ומחרידים. הם מתיימרים לשנות את מהות האדם והבריאה, לשלב ביולוגיה עם טכנלוגיה, לעשות מן האדם יצור מתקדם יותר - דור ההפלגה ממש!

רק מי שיהיה מוכן יוכל לשרוד

ולמה אנו מדברים מזה? האם באנו לזרוע פחד ואימה חלילה? גם החפץ חיים זי"ע לא התכוין להפחיד, וגם הנביאים וחז"ל שקדמוהו ונבאו לנו את העתידות וחבלי משיח ומלחמות קשות, אף הם לא התכוונו להפחיד ולהדאיג.

רק שאנו צריכים לדעת היכן אנו עומדים בקורות ימות העולם. הקב"ה העמיד לנו נביאים שיגלו לנו ויכינו אותנו לימים קשים אלו. הלא כך אמרו חז"ל (מגילה יד.) "נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה, ושלא הוצרכה לדורות לא נכתבה". הנבואות נכבתו בעבורינו, כי אנו צריכים לדעת שבאם עלינו חבלי משיח, צריך לדעת שישנה מלחמת גוג ומגוג, וצריך לדעת שעיקר הנסיון הוא ברוחניות.

צדיקים רבים התריעו מפני העתיד להתרחש בדורינו, והסבירו שמה שהם אומרים זאת מראש, הוא כדי להכין אותנו למצבים הנוראים הללו. כך אמרו הרה"ק מרוזין זי"ע (כנסת ישראל ליקוטים עמ' יז: ועוד), הרה"ק מברסלב זי"ע (שיחות הר"ן סי' ל"ה), החידושי הרי"ם זי"ע (שיח שרפי קודש ח"א תצ"ז), והאור המאיר מזיטומיר זי"ע (אור יקרות ח"ב עמ' ט"ז, תפארת ישראל בסוף הספר) **- שרק מי שיהיה מוכן יוכל לשרוד! צריך להכין את עצמינו ולהיות מוכן, ואם לא....**

הקב"ה מנסה אותנו, חלילה לנו מללעוג ולומר "זה קונספירציות", אלא חובתינו כעת היא להכין את עצמינו כדי שנוכל לעמוד בנסיון.

מאמר ב'

נסיון האמונה

לטפס על קירות חלקים - נסיון האמונה דרך המנהיגים - לא ללכת בדעות הגויים

לטפס על קירות חלקים

יש לנו קבלה **מהרה"ק מרוזין זי"ע** שאמר (קול יעקב להגרא"י טייטלבוים זצ"ל, על הגאולה ועל התמורה - סי' פ"ו, באהלי יעקב - בראשית תש"ב.), **שטרם ביאת המשיח יהיו נסיונות קשים ומרים באמונה, עד שיאלצו לטפס על קירות זקופות כדי להישאר תקיף באמונה.**

לשמע הדברים שואלים רבים בפחד, האיך נוכל לטפס על קירות חלקים, הרי הדבר לא יתכן כלל, אי אפשר לטפס על קירות חלקים.

והתשובה היא אחת ויחידה, אם הקב"ה אמר, אם זהו רצון ה', אזי יכול נוכל לה!

נסיון האמונה דרך המנהיגים

מדברי רבותינו מובן שעיקר הנסיון יהיה דרך המנהיגים, שיטעו אותם בכל מיני אופנים, וההמון יתפתה לשמוע בקולם גם כאשר יורו כנגד התורה הק' וכנגד המסורה.

המציאות של הטעיית המנהיגים מבואר בנבואתו של יחזקאל הנביא (יחזקאל פרק ל"ד), **"כה אמר ה' אוי רועי ישראל אשר היו רועים אותם הלא הצאן ירעו הרועים".** ומוכח שם בפסוקים שהכוונה לדור האחרון שאז הצאן ירעו את הרועים, ואחר כך יקח הקב"ה את הצאן מידי הרועים, וישיב אותם על מקום המרעה ואל בית מקדשו.

וכפי שהיה **ה'חפץ חיים' זי"ע** אומר בשם **רבי ישראל סאלאנטער זצ"ל** שפירש מאחז"ל (סוטה פ"ט מט"ו) שדור שבן דוד בא יהיה 'פני הדור כפני הכלב'. שכמו שדרכו של כלב הוא לרוץ לפני בעליו, באופן שנראה שהכלב מוביל את האדם הצועד מאחוריו, אולם כשמגיע לצומת דרכים אזי הוא מסובב את ראשו לראות להיכן פני בעליו מועדות, ואז נתגלה האמת שהבעל מנהיג את הכלב ולא להיפך. כמו כן יהיה בדור שבן דוד בא, שפני הדור - דהיינו גדולי ישראל - יהיו כפני הכלב הזה וילכו לפני הדור ויהיה נראה כאילו הם מנהיגים את הדור, אך כאשר יגיעו לצומת דרכים אזי יתגלה שהמנהיגים האמיתיים הם רשעי ופריצי הדור. ובאמת אנו רואים זאת היום בחוש, וכדברי הנביא (יחזקאל לד, ב), "הוי רועי ישראל אשר היו רועים אותם, הלא הצאן ירעו הרועים".

ובאותו הדור שלא יהיו מנהיגים שינהיגו את ישראל כראוי, אזי העצה היא לקיים (שה"ש א, ח) "צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים". **וכדפירש"י** שם - שכאשר "חדל הרועה מלהנהיג אותם, (אזי) צאי לך בעקבי הצאן, הסתכלי בפסיעות דרך שהלכו הצאן וכו', התבוננו בדרכי אבותיך הראשונים שקבלו תורתי ושמרו משמרתי ומצוותי, ולכי בדרכיהם".

לא ללכת בדעות הגויים

הגה"ק מהרי"ל דיסקין זצוק"ל אמר, שבמלחמה האחרונה כל הערליכע יודן ינצלו. ומה זה ערליכע יוד? מי שיהיה מובדל מן העמים! והיינו מי שיחיה עם הקב"ה, בהשקפה טהורה ובאמונה שלימה, ולא ילך במחשבות הגויים ובדרכיהם - הוא יזכה להמלט.

כדבריו כבר אמר הנביא (יואל ב, ה), "והיה כל אשר יקרא בשם ה' ימלט, כי בהר ציון ובירושלים תהיה פליטה כאשר אמר ה' ובשרידים אשר ה' קורא". ופירש **הרד"ק**, "כל אשר יקרא בשם ה' - והוא שיקראוהו באמת, כמו שאמר קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, והם שרידים אשר ה' קורא וכו'".

כך מצאנו גם **בזוה"ק** (שמות ז:) שמי שישאר באמונה הוא יהיה זכאי וראוי לגאולה וז"ל, "זכאה מאן דיזדמן בהאי זימנא במהימנותא". וז"ל **המכילתא** (בשלח פ' ו'), "וכן אתה מוצא שאין הגלויות מתכנסות אלא בשכר האמונה, שנאמר (שה"ש ד, ח) 'אתי מלבנון כלה תבואי תשורי מראש אמנה", ונאמר (הושע ב, כב) 'וארשתיך לי לעולם וארשתיך לי באמונה'".

כל מי שעיניים לו, רואה בחוש שיש כאן נסיון גדול האם לגשת לכל הענין כמחשבות הגויים, או לגשת בדרך התורה והמסורה באמונה ובבטחון. אלו ששומעים לדעות הגויים, הם המה שסגרו בתי כנסיות ובתי מדרשות כפי שלא היה מעולם בכל המגיפות והצרות הרבות שהיו בתולדות עמינו. ומי מדבר מהסמכת משרד הבריאות שיפסוק לנו הלכות ויורה לנו את המעשה אשר נעשה, הרי אין לך דרכי הגויים גרוע מזה. גם המסירות שמסרו את אלו שלא שמעו בקולם של אנשי הפוליטיקה של משרד הבריאות, זה ממש היפך התורה והיהדות רח"ל.

ושוב לענין החיסונים (הוואקסינען), כל מי שהוא מובדל מדעות הגויים ואינו נשפע מהתקשורת והמדיה הפסולה, לא יעלה על דעתו לקחת חיסון כזה שהוא אסור בתכלית עפ"י הלכות מפורשות בשולחן ערוך (כפי שיבואר לקמן). רק אלו שסומכים ונותנים אימון באוכלי בגויים ובפורקי עול מפריצי עמינו, הם אלו שרצים לקחת את חיסוני המות האלו, וגם משפיעים על קרוביהם ורבותיהם לרעה שיקחו את החיסונים האסורים והנוראים האלו.

זהו מה שאמר מהרי"ל דיסקים זי"ע, במלחמה האחרונה כל הערליכע יודן ינצלו. ומה זה ערליכע יוד? מי שיהיה מובדל מן העמים!

מאמר ג'

ואנכי הסתר אסתיר

הסתרה שבתוך ההסרתה - דברים נוראים ממהר"א מבעלזא זי"ע - היו צדיקים שכן ידעו והזהירו - אברך יכול להבין מה שנעלם מצדיקי הדור

הסתרה שבתוך ההסתרה

אחד הדברים המתרחשים בדור האחרון, הוא ההסתר פנים הקשה והנורא, שבו הקב"ה מנסה אותנו האם לא נעזוב אותו גם בעת שחושך יכסה ארץ בהסתרה שבתוך ההסתרה. דבר זה מפורש בתורה הקדושה בפסוק "ואנכי הסתר אסתיר את פני ביום ההוא".

ידועה אימרתו של **הבעל שם טוב זי"ע** (הובא בספר בעש"ט על התורה פ' וילך) שאמר "אני מאוד מתיירא מההסתרה ההיא הנקראית 'הסתר אסתיר'". וכאן הבן שואל, מהו אותו הסתר שבתו הסתר שאפילו הבעל שם טוב הקדוש היה מתיירא ממנה מאוד.

דברים נוראים ממהר"א מבעלזא זי"ע

כדי להשיב תשובה מספקת לשאלה זו, נזכיר דיבורים נוראים שנשמעו בקודש מפי **הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע**, כמסופר (עי' טובות זכרונות-בעלזא ח"ב עמ' קח-קי) שבשנות הזעם היו אנשים ששאלו את הרה"ק מבעלזא זי"ע אם לברוח ממקומם, והרה"ק השיב להם שלא לברוח, ולבסוף נספו בשואה רח"ל. וכאשר באו אחר החורבן בתרעומת אל הרה"ק מבעלזא זי"ע, היתכן שגרם לאבדון משפחותיהם, שתק מהר"א ולא השיב דבר. אך אחר כך אמר לאחיו הרב מבולגרייא זצ"ל, שזהו מש"כ "ואנכי הסתר אסתיר את פני ביום ההוא", שלא היה כאן הסתר פנים בלבד שאז אין רואים את האמת, אלא שהיה כאן הסתר בתוך הסתר, דהיינו שמן השמים הראו לו את הרעה כאילו היא טובה.

היו צדיקים שכן ידעו והזהירו

ברור כשמש שלא היתה כאן שום טעות או עוולה ח"ו מצד אותו צדיק וקדוש עליון, אלא שאין עצה ואין תבונה לנגד ה', וכאשר הקב"ה רוצה שתהיה הסתר פנים אזי הוא מבלבל את הצדיקים שהרעה תהיה נראית להם כטובה. וכידוע היו כמה וכמה גדולי מנהיגי הדור שלפני מלחמת העולם השנייה שאמרו שאין צורך לברוח, כי אין זה אלא גל חולף ולא תהיה מלחמה. כך הורה האמרי אמת זי"ע שהנהיג את החסידות הגדולה ביותר בפולין והיה נשיא אגודת ישראל, וכך הורה הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע כדלהלן, ויש גם מכתב עם הוראה כזו מהגאון רבי אהרן קאטלער זצ"ל, וכו'.

אכן היו צדיקים קדושי עליון שידעו והזהירו טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה שהקרקע בוערת. כך היה אצל הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע, הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע, ועוד. אולם הצדיקים שהנהגת הדור היתה בידיהם, אלו שהיו בעלי ההשפעה הגדולים בעם ישראל, הם לא ראו כי כלתה הרעה, כי הקב"ה גזר עליהם הסתר פנים.

אברך יכול להבין מה שנעלם מצדיקי הדור

לכן לא מופרך הדבר שיהיו אברכים יראי שמים הנזעקים שיש כאן שואה רח"ל, בו בזמן שמנהיגי הדור אינם מבחינים בדבר, ועוד תומכים ומסייעים בכוחות הרשע מחוסר ידיעה.

והא לן מעשה שהיה הממחיש דבר זה עד מאוד, איך שיתכן שאברך יראי שמים יודע בוודאות דבר הנוגע לחייהם של כלל ישראל, בו בזמן שגדולים וצדיקים אינם רואים כלל ועוד סוברים שטעות בידו.

ומעשה שהיה **ברבי אלימלך הוורוביץ מיארטשוב זצ"ל**, שבשנות אברכות אחרי חתונתו נסע להורי אשתו בקראקא בשנת תרצ"ט, ושם נולדה לו בתו הראשונה. כעבר ג' שבועות ללידת הבת, החל להריח את המלחמה הקריבה ובאה, והיה בטוח בליבו שחייבים לברוח מקראקא הסמוכה לגבול אשכנז, והכין את עצמו לברוח ליארטשוב שבמזרח גליציא. אך חמותו ואם חמותו לא רצו להניחו לו לנסוע עם יולדת ותינוקת רכה, ולכן שלחו אל **הרה"ק רבי ישעיה מטשחויב זי"ע** שיקרא אותו אליו ויעכבהו מלנסוע. כאשר נקרא רבי אלימלך אל הרה"ק מטשחויב זי"ע (בנו הצעיר של הרה"ק מצאנז זי"ע), שאלו הרה"ק, "וואס מאכסטו אהן פאניק?" - למה אתה זורע פחד? השיב רבי אלימלך - והיה תמיד אומר שלא ידוע לו מנין היתה לו העזה כזו - "ווען דער רבי זאל מיך פאלגן, זאל דער רבי מיט מיר מיטפאהרן!" [אם הרבי יקשיב לי, אזי יסע נא עמי!]. והיה שם הגבאי, שלא יכל לסבול דיבורים כאלו, וסתרו על לחיו וצעק לו, "היודע הנך עם מי אתה מדבר, אתה מדבר עם בנו של הרה"ק מצאנז זי"ע!"

אולם כל זה לא הועיל, ורבי אלימלך היה תקיף בדעתו כי הבין מה שאחרים לא הבינו כי צרה קרובה, ולא רק שארז את חפציו לנסיעה, אלא שעוד רצה שחמותו ואמה יבואו אתו. למעשה נסע רבי אלימלך בעצמו עם אשתו היולדת ובתו הרכה. עלי דרך נסעו דרך פשעמישל, ושם התגורר האי צדיק וקדוש **הרה"ק רבי פנחס מאוסטילא זי"ע**, ורבי פנחס דנן שהיה לו קורבה אליו נכנס לבקרו. ובהיות שהיה אז ליל שישי, הפציר בו הרה"ק מאוסטילא זי"ע שישאר אצלו על שבת, ועל שסירב אולם מרוב הפצרה נאלץ להסכים.

אולם באמצע הלילה, ערר אותו הרה"ק מאוסטילא זי"ע והיו פניו חוורים כסיד, ואמר לו, "התיישבתי, שאבטל את רצוני מפני רצונך, ועליך לנסוע!" וכבר הזמין עבורו טעקס"י [מונית] שיוכל לנסוע הלאה.

באותו בוקר - יום ו' ערב שבת י"ז אלול תרצ"ט פרצה מלחמת העולם השנייה בפולין. מטוסי (ערפלאנע"ן) של הצבא הצורר סובבו בפולין והטילו פצצות הרג ואבדון על הבתים והרחובות. בהיות רבי פנחס עלי אורח בתוך האוט"א, נפלה פצצה בתוך האוטו"א שישבו

שם, והמנהיג נהרג על אתר. אולם בחסדי ה' רבי פנחס ואשתו ובתו ניצלו באורח נס ולא ניזוקו, והיתה נפשם לפליטה.

כך הגיע ליארטשוב ששם עדיין לא הגיעה המלחמה, ואז החלו להגיע המוני פליטים ממערב גליציא למזרחו. גם הרה"ק רבי ישעיה מטשחויב זי"ע נאלץ לברוח והגיע ללעמבערג, ורבי אלימלך דאג להביא אליו חלב וגבינה ועוד מאכלים. כשהגיע רבי אלימלך אל הרה"ק מטשחויב זי"ע, אמר לו הרה"ק, "הלוואי הייתי שומע בקולך", שאם היה בורח בעוד מועד היה יכול לקחת עמו דברים הכרחיים, ולמעשה היה נאלץ לנוס מפני הרשעים בעירום ובחוסר כל ובמסע קשה ומטלטל (סיפור זה נדפס בספר זרעא קדישא עמ' ש"ס, ובתוספת מה ששמעתי מנכדו של בעל המעשה).

הרי לנו שבעת הסתר פנים, לא ראו ולא הבינו גדולי וצדיקי הדור, מה שאברך צעיר ראה והבין. ולא זו בלבד שרבי אלימלך היטיב לראות, אלא ששני הצדיקים הודו לו לבסוף בפה מלא שהצדק עמו.

סימן א'

איסור לקיחת קאראנע-וואקסין (חיסון קורונה)

היחס לדעת הרופאים עפ"י התורה ✦ נשתנתה המציאות לגמרי ✦ החיסון ועידן המצאתו ✦ העלה תרופה לא הכריע בדבר ✦ דברי העלה תרופה ✦ דעת גדולי ישראל לגבי ההרכבה של הפאקקען ✦ היתר הפוסקים היה בדלא ניזוק אדם מעולם ✦ החילוקים הבולטים בין אז להיום ✦ נאמנותם של מייצרי ומאשרי החיסונים ✦ חיסוני הקורונע

היחס לדעת הרופאים עפ"י התורה

באנו לברר ולדרוש בתורתינו הקדושה, את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה, בענין הוואקסינען החדשות המכונים בקאראנע-וואקסין (חיסון קורונה). וראשית יש להבהיר, שלא מפי הרופאים אנו חיים כמבואר **בשו"ע ובפוסקים** (עי' טושו"ע או"ח סי' תרי"ח ובנו"כ שם) שאין בכח הרופא לקבוע לנו איך לנהוג בדבר התלוי בשאלה להלכה, אלא בכוחו רק להציע את חוות דעתו, וההכרעה למעשה ניתנת בידי הרב המורה על פי הלכה. ואם כי דעת הרופאים יש לה השלכה רבה לענין ההלכה למעשה, אולם כל היודע פרק בהלכה יודע שפעמים רבות אסור לשמוע בקולם[א].

נשתנתה המציאות לגמרי

וטרם כל שיח, עלינו לחקור בעצם ההיתר לקחת חיסונים בכלל. כי אי אפשר לסמוך על מה שהתירוה גדולי ישראל בדורות עברו, כי המצב נשנה מכמה פנים, וגם לא שייך לומר "פוק חזי מאי עמא דבר", היות שנשתנתה המציאות מבלי משים.

זאת ועוד, שהחיסונים פרים ורבים בלי גבול. כעת כבר נותנים כעשרים וחמש מנות חיסון (ישנם חיסונים שיש בהם שלושה מנות), ובכל כמה שנים ממציאים ומוסיפים חיסון נוסף, כי מערכת הבריאות הפכה את נושא הבריאות למסחר עולמי, ובפרט ענין החיסונים שהעשירה את מייצריהם והפכה אותם לעשירים הגדולים בעולם. וכל זאת מלבד מה שלגבי נאמנות נשתנה המצב לרעה ואין בשו"א דין נאמנות עפ"י הלכה, וכפי שיתבאר להלן.

לכן נבא לברר מתחילה את דינם של כל החיסונים בכלל, ובסופו נוכל לדון בפרטיות בענין החיסון החדש - חיסון הקורונה.

[א] וכבר נתפרסם דברי **הגרי"ב וואזנר שליט"א גאב"ד זכרון מאיר,** שעורר כמ"פ נגד ההשקפה החדשה של העברת כח הפסק לידי הרופאים. וצווח האי גאון מנהמת ליבו נגד דעה זו, כי ישתקע הדבר ולא יאמר, ואוי לנו אם היינו תמיד שומעים בקול הרופאים והולכים אחרי הוראותיהם בעצימת עיניים, כי אין זו דרכינו דרך התורה, אלא דרכינו מאז ומעולם היתה לשמוע את חוות דעת הרופאים ואז מכריעים על פי הלכה ובכובד ראש בכל מקרה בפנ"ע אם לשמוע בקול הרופאים או לא. ואיזה פנים היה לנו אם היינו תמיד שומעים בקולם, כי אז חצי מעם ישראל היו אוכלים ביוה"כ ח"ו, וכל אשה שנייה היתה לוקחת מניעה, וכל שלישית עושה הפלה רח"ל. ודי בהערה זו.

החיסון ועידן המצאתו

ונבאר במילים קצרים את מהות החיסון ומטרתו: מטרת החיסון הוא לייצר הגנה מפני מחלות שכיחות, והדבר נעשה על ידי החדרת וירוס (או חיידק או טפילים) מוחלש לגוף, וזה מעורר את הגוף לייצר גופים זעירים המכונים נוגדנים התוקפים את הוירוס, כך שבאם האדם ידבק במחלות אלו יהיו בגופו כבר נוגדנים המוכנים לתקוף את המחלות הללו.

החיסונים הומצאו בשנת ה'תקנ"ו על ידי רופא הבריטי נגד אבעבועות שחורות. אבעבועות שחורות היתה מגיפה קשה שהשתוללה והפילה חללים רבים. קושי המחלה ההיא מתוארת **בספר הברית** (ח"א כתב יושר פ"ב), שכשהיא תוקפת בקלות היא נוטלת מעשר מן האנשים רח"ל, ובהתפרצויות קשות של אותה מחלה היא יכולה לגבות אפילו את רוב האנשים רח"ל. וגם הנשארים שחלו והבריאו, חלקם נשארים בעלי מומין, ורובם ככולם תואר פניהם מכוער ומחורחר.

העלה תרופה לא הכריע בדבר

בשנת תקמ"ה נדפס ספר על נידון זה בשם **עלה תרופה** מאת ר' אברהם בן שלמה נאנסיך מהאמבורג, המעיד בחיבורו שבעצמו קיפח שניים מילדיו ממחלה זו רח"ל, והניף את ידו לדון בנידון זה, כהצעת דברים לפני גדולי ישראל וכדי שידונו בדברים בבי מדרשא לדעת את המעשה אשר יעשון. [ובאמת גם אילו היה פוסק ומכריע בספרו הנ"ל, הרי לא ידענו מי הוא זה ואיזה הוא אשר נוכל לסמוך על הכרעתו ואכמ"ל].

ונביא את תמצית דבריו, כדי להבין את המצב דאז, ואת צד ההיתר שכתב שם. אך יש להדגיש שהרבה טעו להביא ראייה מספר הנ"ל שקדמונינו פסקו להתיר, אך המחבר כותב דברים מפורשים שלא התיימר בעצמו לפסוק בשאלה חמורה זו, ורק כתב את דבריו כהצעה בעלמא לגדולי ישראל, ולכן יש לדרוש את דבר ה' אצל גדולי אותו הדור שהכריעו בנידון זה. ואדרבה הוא כותב שם מפורשות - "**רבים אומרים לנפשי מן המסולתים בעם קודש, שלא נכון הדבר לעשות כן לדחוק השעה במדה שמביא עליו חולי שלא נגזר עליו עדיין,** ובהדי כבשי דרחמנא למה לן, ומוטב שנהיה בשב ואל תעשה עד עדן ועדנין דחלפא עליה משמיא, ואז מה דבעי קוב"ה לעביד ביד ה' כנ"ל, וזה שמקדים המאוחר נראה כמו שסר בטחונו מה' ב"ה, ובדעה זו מחזיקים הרבה (גם) מחסידי אומות העולם וכו'".

דברי העלה תרופה

ועתה נביא את תוכן דברי העלה תרופה וז"ל, "הן עתה בחמלת ה' על ברואיו השיב מבלע זה כמה, ובלב כל חכם לב רופאי זמננו נתן חכמה ותבונה שהמציאו לזה רפואה כוללת כמעט מחוסר סכנה, והתפארו על שאחד מני אלף שמת מחולי הנ"ל אם הוא מתנהג בסדר הרפואה שסידרו לו הרופאים". ומתאר שהיו הרופאים עושים חבורה קטנה באיזמל בבשר הבריא בזרועות או בירכיים, ומביאים בו דרך חבורה זו את החולי וכו'.

ומביא צד לאסור דרך רפואה זו, כי אסור לחלות את עצמו בידיים כדי להנצל מפיקו"נ שאינו עדיין כאן, והביא על כך ראיות והוכחות. אולם דחה כל זאת, היות שלמעשה כמעט ואין נקי מחולי זה, ולכן גם אלו שלא נדבקו מן המחלה הרי הם בפחד גדול, והפחד עושה אותו למסוכן יותר. ולכן כותב שם שלדעתו צריך להשתדל ברפואה זו בעודו באבו וה' לא יחשב לו עון, אבל הוא מן הזרירות ומצוה דונשמרתם לנפשותיכם. ועל מה שמתו אחד מאלף אין זה כדאי לכנותו בשביל זה סכנה, כי אנו תולים בזה שהחוליה פשע בעצמו או משמשיו שלא שמרו הוראת הרופאים כראוי וכגון מה שאוסרים לאכול אז חמוץ ומלוח וכדו', ולמיעוטי דמעוטי כזה לא נחוש לסלק בשביל כך תועלת גדולה כזו.

יצויין שכ"כ גם **בשו"ת זרע אמת** (יו"ד סי' ל"ב), שרק אחד מיני אלף מת מהרכבה זו, וגם זה היה כנראה כי בגלל שלא שמר את עצמו כראוי לפי הוראת הרופאים.

ולגבי דינא דלא חיישינן למיעוטי הניזוקין מכך, נחית בעל **העלה תרופה** לדלות ראייה לדבריו מהקזת דם שעושים למען הבריאות, שאף שאחד מני רבים מתעלף בשעת הקזה, ובמקרים רחוקים מאוד אף ישנם מתים בדעת הקזה, וכן לגבי שתיית סם המשלשל בעת הצורך גם ימצא במקרה רחוק שימות על ידי זה, ובכל זאת אין אנו נמנעים מפעולות אלו.

ונותן טעם לכך, כי בכל דבר ימצא מקרים כאלו, ואפילו המאכלות שאנשים רגילים לאכלם ימצאו בהם לפעמים דברים מזיקים ומסכנים, וכדמצאנו **ברמב"ם** שצריך להתוודות בעיוה"כ במנחה קודם הסעודה כדי שלא יחנק, שזה מקרה נדיר ורחוק אך קיים, ולא נמנענו לאכול משום כך, ע"כ.

עוד מביא ראייה לדבריו מדינא דארבעה הצריכים להודות (ברכות נד:), דחולי ויסורים אינם לפי בחירתו של האדם, אולם ים ומדבר הם מקומות סכנה שנכנס בהם האדם על פי בחירתו, ומשום שהם מקומות סכנה לפיכך חייב להודות על יציאתו משם בשלום. הרי שמותר להכנס לים ומדבר כי זה הזיקא דלא שכיחא ולפיכך מותר ליכנס בהם לצורך פרקמטיא ושאר עניניו. ומכאן יש ללמוד לנידון דדן, שמותר להכניס עצמו לסכנה דלא שכיחא בשביל בריאות גופו ושלא יבא בעתיד לסכנת חיים.

ומביא שם שהגיד לו **הגה"ק רבי שלום בוזאגלו זצולה"ה** בעל 'מקדש מלך' ועו"ס, שבארץ מולדתו נתפשטה רפואה זו בפשיטות נגד האבעבועות, שנותנים צימוקים בידי ילד החולה במחלה זו למעך אותם כרבע שעה עד שיתחממו מידו, ונותנים אותם בידי ילד אחר שלא חלה, כדי שידבק במחלה בצורה קלה וכך שוב לא יחלה בה עוד בצורה קשה ומסוכנת.

דעת גדולי ישראל לגבי ההרכבה של הפאקקען

וכן בפירוש **תפארת ישראל** על משניות (יומא פ"ח מ"ז - בועז אות ג') כתב על כך, "נראה לי לעשות אינאקוליישין, עכ"פ שאם יתהוו בו הפאקקען הטבעיים הסכנה קרובה יותר, ולכן רשאי להכניס את עצמו בסכנה רחוקה כדי להציל את עצמו מסכנה קרובה".

בשו"ת זרע אמת (יו"ד סי' ל"ב) כתב, "אין מקום לענ"ד לאסור פעולת ההרכבה הנ"ל, כיון דהוא יותר קרוב לרווח והצלה מלהפסד וסכנה וכו', ובפרט דאינם נוהגים לעשות

פעולה זו כי אם כשכבר יש זה החולי באותה העיר וק"ל. אשר על כן במקומי אני עומד, ומזכה אני במקומי דמקום יש בראש לקיים דברי חכמים המתירים פעולה זו ואין מזניחין אותן, אבל מ"מ ליראי הוראה גם ידי תיכון עמו דמהיות טוב שב ואל תעשה עדיף ויפה השתיקה כל היכא דמצי לאישתמוטי שלא לומר בזה לא איסור ולא היתר, כמו שהשבתי אני לשואלי דבר זה, שאיני רוצה ליכנס עצמי בספק סכנת נפשות, רק אני מניח הדבר על אומנות הרופא יהודי ועל יהודות שלו".

והא לן כל הענין בפירוט יותר כמתואר **בספר הברית** (שם), שמקודם היו עושים אינאקוליישין, דהיינו שהיו לוקחים מוגלה מהאבעבועות ועושים חתך קטן ומורחים מהמוגלה בחתך כדי לחסן. אולם, אם כי לרוב היתה בזה התועלת הרצוייה והילד היה מחוסן, אך לפעמים גרם הדבר לאבעבועות קשות והילד מת מכך רח"ל, ולכן הרחיקו גדולי ישראל את הדבר ולא התירו זאת כדי שלא להכניס את הילדים לסכנת נפשות לכתחילה.

ואחר כך נתחדשה רפואה חדשה הנקראית אבעבועות הפרות (ונקרא וואקסין על שם הפרה הנקראית ואקה בלשון לאטין), ורפואה זו מגינה על האדם לאורך כל ימי חייו, ואחר שניסו אותה על אלפים רבבות בני אדם וכולם יצאו בשלום, וכלשונו שם, "**וכבר נסו זה אלפים רבבות בני אדם וכולם יצאו בשלום ולא מת אפילו אחד בכל אלה,** ויהי כראות חכמי ישראל שהדבר בדוק ומנוסה מאוד, ובכל יום ויום המנהג הזה מתפשט ומתקבל בכל מדינה ומדינה עד קצות הארץ ואיי הים רחוקים, **ולא נשמע ולא נראה מכשול ותקלה לשום אדם גדול או קטן, כי הוא דבר שאינו מזיק לעולם,** עמדו זקני ישראל ותופסי התורה בדור הזה והתירו זאת לכל ישראל על פי התורה. וגם לבניהם ולבני בניהם מצוים את הרופאים לעשות כה, ומהם מכריזים ומזרזים לרבים על הדבר ואומרים להם שחיוב גדול הוא על כל איש לעשות כן לבניו ובנותיו הקטנים, בטרם תבאנה הפאקקען הטבעיים מעצמן המסוכנים מאד, יען כי כל אדם שכבר היה לו קוה-פאקקען מגן ומציל אותו שלא יבאו לו עוד הפאקקען הטבעיים עד עולם".

ודברי העלה תרופה, התפא"י, והזרע אמת נסובים כנראה על ההמצאה הראשונה שלא תמיד הועילה ולפעמים אף גרמה למות. [ויצויין עוד שבספר 'די געזונדהייטס לעהרע' עמ' 73 כתב, שההרכבה לא היתה מועילה לכל החיים, ולכן כאשר באם הפאקקען הטבעיים היו צריכים לחסן שוב, ע"כ].

היתר הפוסקים היה בדלא ניזוק אדם מעולם

אך אחר כך המציאו דרך חדשה המועילה ביותר, וכמבואר לעיל בדברי ספר הברית שאז כבר "**לא נשמע ולא נראה מכשול ותקלה לשום אדם גדול או קטן, כי הוא דבר שאינו מזיק לעולם**", וכנראה שעל כך נסובו דברי התשובה מאהבה והזבחי צדק דלהלן.

דבשו"ת תשובה מאהבה (ח"א סי' קל"ד) כתב, שגם הילדים הבריאים נחשבים כחולים כי רק אחד מני אלף אינו נחלה במחלה זו, ואעפ"י שרוב החולים נשארים בחיים אך בפיקוח נפש אין הולכין בתר רובא, ולכן התיר לחסן את הילדים אפילו בשבת על ידי רופא נכרי באם אין אפשרות אחרת.

והרב **זבחי צדק** (יו"ד סי' קט"ז אות מ"א) כתב והעיד בזה, "מ"מ אנן בדידן תהלות לאל יתברך יש לנו רופאים מומחים ע"ז שעושים ההברכה **ולא ניזוק אדם מעולם**, וכן מעשים בכל יום".

ובהמשך דבריו חוזר ומדגיש בספר הברית שם, "ויען וביען שהקוה-פאקקען **בטוח בחסד עליון מכל מכשול ומכל דבר רע וממקרה רעה**, כאשר יעיד הנסיון היומי מאלפים רבבות בני אדם בכל יום זה כמו שלשים שנה שהמנהג התפשט בכל העולם כלו, אפילו באמריקה וכו', לכן התחיל להתפשט המנהג הזה גם כן תוך בני עמנו, וכבר עשו כן לבניהם כמה רבנים וגאונים וזקני ישראל ותלמידי חכמים רבים ונכבדים. והלכה כר' שמעון דוקטור בעיר מושבי בקהילת קודש קרקוב יגן עליה אלוקים, במכתבו תרופה חדשה הנדפס שנת תקס"ד לפ"ק, אשר בו מזרז את בני עמנו לעשות רפואה בדוקה זאת לכל זרעם, אם זכר אם נקבה, בטרם נשמע או נראה הטבעיים בעולם המסוכנים מאד. וכן נוהגים בקהילת קודש קרקוב, ובשאר קהלות הקודש, ושמעון הצדיק בדבר הזה הראה לי בכתב רשום על פנקסו כמה מאות ילדים אשר נטע בהם קוה-פאקקען **וכולם יצאו בשלום שלמים ותמימים בגופם וכל אבריהם חזקים כראי מוצקים**. ועלינו לשבח לאדון כל התולדות ובורא רפואות, בכל השבחות ברכות והודאות, על רוב חסדו אשר גבר עלינו בדור הזה, ברפואה הנזכרת הנגלית לנו ולבנינו עד עולם לעשותה, להחיות אותנו ואת זרעינו".

החילוקים הבולטים בין אז להיום

לפי כל הנ"ל ברור ופשוט שלא יתכן לדמות מילתא למילתא מהחיסון נגד אבעבועות שחורות להחיסונים דימינו אנו, כי הבדלים גדולים יש בין החיסון דאז לבין החיסונים הנתנים בימינו לילדים נגד כל מיני מחלות, ונפרטם בס"ד.

א] באבעבועות שחורות היתה ההרכבה משום דרך רפואה כמאחז"ל "מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות", כמבואר בשו"ת תשובה מאהבה ובספר עלה תרופה שגם הבריאים היו חולים לענין זה מחמת הפחד הגדול והמוצדק וכנ"ל. משא"כ החיסונים דהיום נתנים לילדים בריאים שאין להם אפילו פחד מכל המחלות שכנגדם מחסנים אותם.

ב] באבעבועות שחורות התירו רק מאחר שהיה בטוח ללא שום ספק שאין הדבר גורם לנזקים ומחלות. ואילו בימינו מייצרי החיסונים בעצמם מזהירים מפורשות מראש שהחיסונים עלולים לגרום לנזקים קשים. וזאת מלבד המציאות שישנם רופאים רבים בעולם המוכיחים שהחיסונים גורמים לנזקים קשים ואף קשים ביותר, ורבבות נפגעי חיסון בעולם יעידו על כך, ובעקבות זאת אנשים רבים בעולם אינם מסכימים לתת חיסונים לילדיהם. [ואם כי מערכת הרפואה והרבה רופאים המרוויחים מהחיסונים לועגים מהם, אך עפ"י הלכה אין למתנגדי החיסונים פחות נאמנות מהאחרים, אלא להיפך].

ג] באבעבועות שחורות היתה הסכנה גדולה מצוייה ושכיחה לכולי עלמא, ורבים חללים הפילה. ואפילו מי שלא מת בה, היה עלול להגיע לחולי קשה מאוד, ואף להשאר מכך בעל מום לאורך כל ימי חייו רח"ל. משא"כ כהיום שנותנים חיסונים למחלות שאינן

שכיחות כל כך. [כגון החיסון נגד דלקת כבד נגיפית מסוג B, שהיא מחלה המצוייה רק אחד לשש מאות אלף, וגם החולים בה אינם מתים ממנה].

ד] באבעבועות שחורות לא היה דרך אחרת לטפל בה בהצלחה גמורה, כי אם על ידי חיסון. ואילו רוב המחלות שמחסנים כהיום נגדם ישנם דרכי טיפול מועילות למי שיחלה בהן ל"ע.

נאמנותם של מייצרי ומאשרי החיסונים

אך האחרון הכביד, כי יש לדעת שמייצרי החיסונים אין להם דין נאמנות כלל על פי הלכה, שכן נפסק **בשולחן ערוך** (יו"ד סי' קנ"ה סעיף א'), שאסור לקחת תרופה מרופא גוי כי רופא גוי הוא חשוד לשפיכות דמים. ומוסיף שם **הרמ"א**, שאם הרופא חושש להפסד ממון אזי אפשר לסמוך עליו, ע"כ.

והנה בבית המשפט העליון בארה"ב חקקו חוק, שאי אפשר לתבוע את חברות החיסונים על נזקים שנגרמים מהחיסונים, כולל נזקי מות, אם כן אסור על פי דינא דשולחן ערוך לקחת את החיסונים האלו.

לעומת זאת ישנם כאלו שטוענים שאחרי הכל לא יוכלו הללו לעשות פשיעות גדולות, כי יעצרו בעדם בל כרחם, ובעלי משרות גדולות כן יכולים לעצור בעדם ולתבוע אותם. אך מלבד שאין זה מחזיר את הנאמנות עפ"י השו"ע והרמ"א, הרי שעוד טעות גדולה היא בהבנת המציאות, שהרי הללו נתבעו בעבר על הרבה פשיעות קשות מאוד, ושילמו על קנסות גדולות מאוד, וחברת פייזר שילמה את הקנס הפלילי הגדול ביותר בהיסטוריא של ארה"ב, וכל זה לא מנע בעדם מלעשות עוד פשעים שעל חלקם אף הודו בפה מלא. אין זה אלא כפי שגילתה אחת ממגלי הסודות שסיכנה את חייה ואכן נרצחה לבסוף על גילויי סודות מבפנים, שכל התביעות והקנסות אינו מרתיע את החברות הללו, כי הם לוקחים זאת בחשבון מראש וזה נחשב אצלם כחלק ממחיר ההשקעה.

ומעתה נמצא, שמדינא דשולחן ערוך אסור לקחת חיסונים כלל, כי מלכתחילה הם חשודים לשפיכות דמים בגלל החוק הנ"ל, ובנוסף לכך מאחר שגם הוחזקו כשופכי דמים האיסור מתחזק שבעתיים. וחובה לפרסם דבר זה משום "לא תעמוד על דם רעך".

גם מאשרי החיסונים נתפרסמו מכבר לבלתי אחראיים, מאחר שהודו על חטאם שאישרו חיסונים במשך ל"ב שנה בלי לדרוש אפילו מחקר בטיחות אחד, שזה התנאי ליכולת נתינת אישור.

חיסוני הקאראנע

נשובה ונחזה לענין חיסוני הקורונע הנתנים כעת בפיתוי מחשיד על ידי כאלו שמעולם לא היו דורשי טובתינו אלא להיפך. דהנה חוץ ממה שהסקנו שמדינא דשו"ע אסור לקחת את כל החיסונים בימינו אנו, הרי שנוסף איסור על איסור לגבי חיסוני הקורונע שעשרות אלפי רופאים ומומחים בעולם מזהירים על נזקים הקשים ביותר הצפויים והעלולים להגרם מחיסון זה רח"ל.

והאמת היא, שלפי המומחים מרמה היא לכנות אותם חיסוני קורונע, היות שמדובר בטכנלוגיה חדשה שלפי הכללים אינה כלולה בהגדרה 'חיסון'. וכדי שהציבור יראה את הטכנלוגה החדשה הזו כדבר מן השגרה שרוב העולם רגיל בו, לכן הם מכנים זאת בערמה 'חיסון'.

וישבו כבר על המדוכה חדשים שלמים גדולי הרבנים והעסקנים שבירורו את הדבר, והמסקנא ברורה ללא שום ספק שהחיסונים הללו נועדו להמיט אסון בעולם רח"ל, ומאחוריהם עומדים רשעי אומות העולם הוגי האג'נדה 21, ואכמ"ל. וכעת כבר מתו הרבה אחר לקיחת החיסונים הללו, ורבים נפלו לחולאים קשים ונוראים מיד אחר קבלת החיסונים, ובכל יום מתקבלים ידיעות קשות בזה מבני משפחות הנזוקים אצל העסקנים שיחי'. ומכחישי השמש בצהריים מנסים להכחיש זאת בשאט נפש, אך הדברים נתאמתו בידינו לדאבון ליבינו.

וכבר כתבנו והוכחנו בזה במקו"א, שאין כאן רפואה אלא ההיפך ממש רח"ל, ולולא התעמולה הגדולה - בשיטות פסיכולוגיות והטעיית רבנים וגדולי ישראל באופן שלא היה מעולם - לא היה יתכן שאנשים בעלי דעת יקחו את החיסון המסוכן הזה.

ונסיים בתפלה, שהקב"ה יצילינו מצרה נוראה זו, ויכלה את הרשעים המציגים את עצמם כמושיעים, ויעורר לבבות בניו שלא יסחפו אחר התקשורת הכוזבת, ויפקח עיני עמו להבין את אשר לפניהם, שלא יכניסו את עצמם בידי מבקשי רעתם, ומחבלי משיח יצילינו לרווחה פדותינו יצמיח ונס יגון ואנחה, אמן.

סימן ב'

איסור סגירת בתי כנסיות ובפרט בשעת המגיפה

מעולם לא הורו חכמי ישראל לסגור את בתי הכנסת ✦ חילול ה' דוחה פיקוח נפש ✦ בשעת המגיפה צריך להתפלל בבית הכנסת ✦ העד התפלה בבית הכנסת גורמת למגיפה ח"ו ✦ כופין על הגבאים לפתוח את בתי המדרשות ✦ ההנהגה בזה בדורות קדומים ✦ האם חייבים בכל זאת לשמור על כללי השמירה בבית הכנסת ✦ הולך בתום ילך בטח ✦ הוראת החת"ס במקום מטרה זדונית

מעולם לא הורו חכמי ישראל לסגור את בתי הכנסיות

ראשית כל עלינו לדעת, שמבריאת העולם לא נשמע כזאת ולא נמצא בספרי רבותינו חכמי ישראל שבכל הדורות שתהא מציאות שיפסקו ויורו לסגור את בתי הכנסיות ובתי המדרשות. ואם כי היו מצבים שבהם לא יכלו לבא אל בית ה', ופעמים שנאלצו לסגור בתי כנסיות מפני סכנות אויבים, אך לא לפי בחירה עשו זאת ולא היו מורים בזה הוראות, אלא רק מחמת אונס גמור ובדיעבד ממש ובצער גדול, וגם אז עשו כל מיני השתדלויות לפתוח את שערי בית ה' מקור חיותינו.

חילול ה' דוחה פיקוח נפש

ומה שחדשים מקרוב באו בפסקים מוזרים מלאים בורות, ומבקשים לסגור את בתי הכנסיות ובתי המדרשות בטענה ד"פיקוח נפש דוחה כל התורה כולה". הנה גם אילו היה כאן פיקו"נ, הרי קיי"ל שחילול ה' דוחה פיקו"נ, ואין לך חילול שם שמים גדול מזה שסוגרין את בית ה' בו בזמן שאין סוגרים חנויות ומפעלים, ואפילו מפעלים וחנויות המייצרים מותרות ומאכלים ומשקים המזיקים לבריאות ממשיכים לפעול.

וראוי לשנן את דברי **החזון איש זי"ע** (תשובות וכתבים סי' מ"ח) וז"ל, "בכלל צריך זהירות יתירה בדברים שאין הפיקוח נפש לפנינו אלא בעתיד, ואם באנו להפריז על המידה יפתחו כל החנויות בשבת בארצות הגולה בטענת הפסד כל הפרנסה ויבוא לפיקו"נ, וצריך לשקול במאזני צדק, ובכלל אם הנידון לביטול השבת הוי כחילול ה', ובחילול ה' יש דין יהרג ואל יעבור וכו'".

בשעת המגיפה צריך להתפלל בבית הכנסת

זאת ועוד, דכבר איתא בגמרא (ב"ק ס:) "דֶּבֶר בעיר אל יהלך לבית הכנסת יחידי מפני שמלאך המות מפקיד שם כליו, והני מילי היכא דלא קרו ביה דרדקי ולא מצלו ביה עשרה". וכתב **בשו"ת הרשב"ש** (סי' קצ"ה), שמה שאין מתפללים בבתי כנסיות זה מביא דבר ומגיפה ח"ו, וכמאחז"ל (ב"ק ס:) "דֶּבֶר בעיר אל יהלך לביהכ"נ יחידי מפני שמלאך המות מפקיד שם כליו, והני מילי היכא דלא קרו ביה דרדקי ולא מצלו ביה עשרה", והסיבה לכך כמאחז"ל (ברכות ו:) שכשהקב"ה בא לבית הכנסת ואין שם עשרה מיד הוא כועס רח"ל, ולכן אל יהלך לשם יחידי אלא ילך לבית הכנסת במנין עשרה. ומסיים שם

בזה"ל, "והתקנה היא שלא ילך יחיד אלא בציבור להתפלל ולחזור בתשובה, שתפלת צבור נשמעת כדאיתא בפ"ק דכריתות (ו:) מדאמר רחמנא חלבנה בקטורת וכו'".

גם **הבן איש חי** (בן יהוידע ב"ק פ"ו) כתב בקדשו, שבשעת הדֶבֶר סכנה היא להיכנס יחידי לביהכנ"ס כמאחז"ל הנ"ל, וממשיך בזה"ל, "אבל אם אינו יחידי לא יוכל להזיק לו בבית אלקים, שיהיה נשמר מכח קדושת בית הכנסת גם בעידן ריתחא".

ומה לנו יותר מהמבואר **בזוה"ק** (מדרש הנעלם וירא ק:), שאמר אליהו הנביא לרבי פנחס, שבשעה שיארע מגיפה בבני אדם, ברית כרותה וכרוז קורא על כל צבא השמים, שאם יכנסו בניו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ויאמרו בכוונת הנפש והלב מעשה קטורת הסמים אשר הקריבו ישראל, תתבטל מהם המגיפה.

הנה כי כן אמחז"ל (ב"ק ס:) דבר בעיר כנס רגליך שנאמר "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר" ואומר (ישעיה כו, כ) "לך עמי בא בחדריך וסגור דלתיך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבר זעם". **ופירש"י** בישעיה שם בזה"ל, "תשובה זו השיבהו לנביא, לך עמי בא בחדריך - בבתי כנסיות ובבתי מדרשות".

העדר התפלה בבית הכנסת גורמת למגיפה ח"ו

ובספר חיים (להגר"ח פאלאג'י זי"ע - סי' מ"ה) הוכיח את הסכנה המרחפת באין בית הכנסת שמתפללין בו, וכתב כי העדר ביהכ"נ מביא למגיפה ח"ו. ומספר שם שלפני שבנו את בתי הכנסיות בעירו איזמיר, סבלו בכל שנה ושנה ממגיפות בין רב בין מעט. ומשבנו בתי כנסיות בשנת תק"ס שוב לא היתה מגיפה. ובשנת תקע"ב שהתחילו הבתי כנסיות להחרב והיו צריכים לבדק את הבית, חזרה להיות מגיפה בעיר. וכשנבנו שוב וחיזקו את בדק הבית, אז נעצרה המגיפה מעל ישראל.

ומבאר שם שענין המגיפה היא בהיות חרון אף מתוח בעולם, וכשבית המקדש היה קיים והיו מקריבים קרבנות אזי הושקט חרון האף על ידי העבודה במקדש. לכן בזה"ז שאין בית המקדש קיים, מקיימים נעשה הדבר על ידי התפלות ואמירת הקרבנות כדאי' בזוה"ק. ונמצא שבאין בית הכנסת, אזי אין עוד עבודת בית המקדש, ואם כן אין כח העומד להשקיט את חרון האף ולמנוע מגיפה מנחלתינו ח"ו.

כופין על הגבאים לפתוח את בתי המדרשות

ומסיים את דבריו, שאם יארע לאדם שישרף ביתו ואין לו קורת גג מעל ראשו, כמה ישתדל ללא הרף בכל מיני השתדלויות להקים לו בית להתגורר בו, ואם כן כ"ש וק"ו לבית ה' שצריך להשתדל על זה בכל כוחו בעוז ותעצומות. וכדבריו נימא לענינינו, הלא כולנו יושבים בבתים וכל אחד דואג לבית המסחר שלו שלא יחסר ולא יפסד, אם כן כ"ש וק"ו שעלינו לעשות כל מה שביכלתינו ולהשתדל בכל יכלתינו לפתוח את בתי הכנסיות ובתי המדרשות ולקבוע בהם מנינים בכל יום. ולכל חשש סכנה ימצא אופנים ופתרונות כמו שמוצאים עצות ותחבולות בחנויות ובמפעלים.

ומאחר ששם בספר חיים כתב דלפיכך קיי"ל להלכה (שו"ע סי' ק"נ סעיף א') שכופין בני העיר זה את זה לבנות בית הכנסת, א"כ גם כאן כופין על גבאי בתי הכנסיות ובתי המדרשות לפתוח את שעריהם לתפלה בציבור.

וחזינן למאור הדורות **הגה"ק רבי עקיבא אייגר זי"ע** (עי' אגרות רעק"א ע"א), שאעפ"י שהרשויות לא הסכימו שיתפללו בבית הכנסת בשעת המגיפה, מ"מ הורה רעק"א שיקפידו שיכנסו לבתי הכנסיות רק ט"ו אנשים, ויעשו כמה וכמה מנינים של ט"ו איש בכל מנין, ואפשר להעמיד גם שומר מהפאליציי שישגיח על כך, ויכתבו לשלטונות שהם עושים כך בהוראת רעק"א וכך יתקבל הדבר והם יסכימו לכך.

ההנהגה בזה בדורות קדומים

בדרך התורה נלך ונתבוננה מה עשו חכמי ישראל בדורות שלפנינו כמ"ש "זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור", מה היה בקורות הימים ואיך התייחסו בדורות קדומים למצבים כאלו.

מקובל שכאשר פרצה מגיפה בארץ ישראל בתקופת תלמידי הגר"א זי"ע שעלו והתיישבו בה, ברחו אז מן העיר מפני המגיפה. התגלה אליהם **הגר"א זי"ע** בחלום, וצווה אותם לחזור אל העיר וללמד תורה לתינוקות של בית רבן, כי רק כך יכולים לעצור את המגיפה.

כמו כן מעיד על עצמו **מרן החתם סופר זי"ע** (דרשות ס:), שבעת שהשתוללה מגיפת החולירע בעולם והבינו שעוד מעט וגם במקומם יבא המשחית, התנגד החת"ס ולא הסכים בשום אופן לסגור את ישיבתו ואף לא לשלוח את רוב התלמידים לביתם, וטענתו בקדשו כי רצונם לבטל את כל הישיבות במדינה הוא מעשה שטן, ואם תבא ח"ו מגיפה אזי יהיו בסכנה וודאית באין תורה המגנא ומצלי. וע"ע בהמשך דברינו.

גם **להגה"ק רבי עקיבא אייגר זצ"ל** מצאנו (פסקים ותקנות לרעק"א אות כ' ואות ח') שמעיד על עצמו שהתפלל עם בני קהלתו בבית הכנסת בשעת מגיפת החולירע. ואם כי קיצרו קצת את התפלה כדי שיוכלו לנוח כדבעי, ולר"ה ויוה"כ מכרו רק מחצית המקומות כדי שישבו מרווחין ולא צפופין, אולם מפורש בדבריו שהתפללו בבית הכנסת מהתחלת המגיפה עד סופה.

בכל הבתי כנסיות התפללו אז, ולא העלו על הדעת לסגור את בית ה', כדמוכח מספרים רבים הדנים על מצב אותם הימים, וכגון **בספר ישרי לב** (לרבי חיים דוד חזן זצ"ל - מערכת י') שכתב, "ציויתי בכל הבתי כנסיות ובתי מדרשות לבל יאריכו ויטריחו על הציבור הפיוטים וניגונים שאינם נצרכים, וטוב מעט בכוונה לעיתות בצרה. ושבח לאל ית' ולכל בני ישראל היה אור במושבותם ולא מת אחד באותו יום (אעפ"י שלא התיר לאכול), כ"א מאלו שכבר לקו קודם לכן מעט מזעיר, ויהי לנס וכו'". אשר נגפה מגיפת החולירע בווילנא, ותלה **הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל** בכל בתי הכנסיות בווילנא מודעות בהם הורה לכל העם לאכול ביוה"כ פחות מכשיעור למי שמרגיש חולשה, ואעפי"כ כולם התפללו בבתי הכנסיות בשעת המגיפה. וע"ע **בשו"ת רבי עקיבא יוסף** (או"ח סי' קצ"ה) אודות מהרי"ל דיסקין זי"ע שהתפללו ביוה"כ בבית הכנסת.

ועובדא הוי שפנו מריחוק מקום אל **הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע** בדבר חולאת המתפשטת בין ילדים רח"ל. והשיב להם שיתקבצו בבית הכנסת אנשים ונשים וטף ויאמרו יקום פורקן, וכן עשו, ומיד נעצרה המגיפה ותשקוט העיר במנוחה (מוצל מהאש - נהרא דאפרסמונא עמ' נ"א).

וכ"ז היה בשעת מגיפה, וכ"ש כעת במחלת הקורונע שהיא חולאת מהלכת ולא מגיפה ב"ה (ע' תענית פ"ג מ"ד, שו"ע או"ח סי' תקע"ו סעי' ה', מג"א שם סק"ג, ב"י שם), וא"כ כעת בוודאי חייבים להתפלל בבית ה'. ואפילו בעת מגיפת החולירע ב"מ שהיתה גרועה פי מאות מן המצב הנוכחי, ועשתה שמות באירופא והרגה לסירוגין יותר מעשרים וחמש מליון נפשות, והיו מקומות ששבעים אחוז מן האוכלוסיא המקומית כלו במגיפה, ואעפי"כ לא מצאנו שסגרו בתי כנסיות ובתי מדרשות, אלא שפעמים שברחו רבים ליערות מפני הפחד ושם למדו והתפללו בצוותא. ומ"ש דבר בעיר כנס רגלך, אי' **להרמ"ק** (אור יקר ויקהל סי' א') שזה רק בדבר של יום או יומיים וכדאי' גבי רשב"י ולא בדָבר המתמשך יותר.

האם חייבים בכל זאת לשמור על כללי שמירה בביהכנ"ס

ולענין השמירה בבית הכנסת על כללי ריחוק ונקיות שלא יתדבקו מן המחלה, הנה מצאנו **לרעק"א** שהקפידו בבית הכנסת שלא יהיו בצפיפות, ומשמע שהיה זה בעיקר מחמת ציווי השלטונות המוזכר שם, כי במכתביו לשאר קהלות הקודש לא הורה לשמור על כללי הרחקה (כמבואר לקמן סי' ד' ד"ה "האם נחלקו רעק"א והחת"ס").

ונראה שכעת שיש חשש סכנה לזקנים ולחולים, מן הראוי שישגיחו עליהם וינהגו לגביהם בכללי זהירות, וייחדו עבורם חדרים מיוחדים בבתי כנסיות שיהיו שמורים בנקיות הראויה וכו'. אולם מי שאינו בגדר זקן וחולה אין לו מה לחשוש כלל, ואדרבה, הפחד והבהלה מסוכנים הם יותר.

אולם גם בלאו הכי נראה דאין להמנע מלהתפלל בבית הכנסת בגלל זה. וכדמצאנו ומש"כ באור יקר להרמ"ק, שאם המגיפה נמצאת יותר מיום או יומים אזי חובה לעסוק בביקור חולים ובקבורת מתים, ועל כך נאמר "שומר פתאיים ה'", ואין הקב"ה משליט בעולם אלא כדי מה שיכולים לשלוט דעות בני אדם. וכן הסכימו הפוסקים שמצות ביקו"ח נוהגת בשעת המגיפה אעפ"י שיש בזה חשש פיקו"נ, ו"שומר מצוה לא ידע דבר רע" (עי' כנה"ג סי' של"ה, ובשו"ת הרמ"א סו"ס כ'), ועוד. וכן **באגרות רבי עקיבא אייגר** (שם) משמע שאעפ"י שהתרה כמ"פ שסכנה היא ללכת בלילה באויר העיר, מ"מ לא חש לכך כשהולכים לבית הכנסת.

הולך בתום ילך בטח

ולגבי מה שמגזימים ומרבים בחקירות לדעת היכן יש יותר חשש התדבקות והיכן פחות, וכמה זמן הנגיף שורה על מקומות שונים וכו', כבר כתב **הפלא יועץ** (ערך שמירה בסופו) וז"ל, "וטוב לגבר שיהא הולך בתום ילך בטח, ולא יחפש לידע מה הם הדברים הרעים המזיקים לגוף כי שמא לא יוכל להשמר ויפחד לבבו ויפול ברעה חס ושלום. אבל

כיון שלא ידע לא תאונה אליו רעה כי שומר פתאים ה' והבוטח בה' חסד יסובבנו והוא לא ימנה טוב להולכים בתמים".

הוראת החת"ס במקום מטרה זדונית

אך יש לדעת דכעת כל ענין סגירת בתי הכנסיות התחילה בידי מסיתים ומדיחים מהרסי הדת רח"ל, ואוי לנו שכך עלתה בימינו. וראיתי את תכניתם הכתובה של המכון הישראלי לדמוקרטיה הידוע לשמצה, אשר תיכננו בפרטיות איך לנצל את ההזדמנות להרוס את הדת דרך הרבנים וכלשונם (מסמך מ26.3.20 ח, 3) "לעשות שינוי משמעותי ביותר בהלך הרוח, בתפיסות ובהתנהגות של מרבית הקהילות החרדיות", וכפי שעשו גם לגבי חוק הגיוס כפי שמופיע בכתבי תכניותיהם הזדוניות.

ובכגון דא מצאנו **להחתם סופר זי"ע** (דרשות חת"ס ס:) שהתנגד ולא הסכים לסגור את ישיבתו, מאחר והשלטונות שהיו עיניהם צרות על ישיבתו מצאו להם הזדמנות לבטלה בטענה מזוייפת שכוונתם למען שלום בריאות התלמידים. והביא שם את המעשה ברבי עקיבא ופפוס (ברכות סא:), שבשעת הגזירה הכניס רבי עקיבא את עצמו בסכנה וודאית והיה מקהיל קהלות ברבים ודורש בתורה, ושאלו פפוס על כך, והשיב רבי עקיבא משל לשועל שעמד על שפת הנהר ואמר לדגים המתייראים מפני הציידים שיבואו על היבשה וינצלו מידיהם. השיבו לו הדגים, טיפש, מה במקום חיותינו כך במקום מיתסינו על אחת כמה וכמה.

וסוף המעשה בברכות שם היה שתפסו את רבי עקיבא וסרקו אותו במסרקות של ברזל. ובוודאי היו אנשים שאמרו, ראה ראה מה קרה לו לאותו רבי עקיבא, הוא התחכם וזלזל בפיקוח נפש ועכשיו הוא משלם ביוקר. אך אנו יודעים שעל רבי עקיבא נאמר "אשריך שנתפסת על דברי תורה", וזכה מן השמים להיות נהרג כדי לכפר על חטא מכירת יוסף, ואף המעלה גדולה יותר מכל שאר הרוגי מלכות שמתו עמו כי הוא היה נגד הקב"ה כביכול שהצטרף לחרם שעשו השבטים (עי' בדברי מהרח"ו בליקוטי הש"ס).

וממה שהחת"ס מביא הסיפור דרבי עקיבא, וכן מסגנון לשונו בדרשת ההודאה, משמע שהיה החת"ס מוכן ומזומן שיתכן והמגיפה תתפשט בתלמידיו חלילה, ואעפ"כ על זה אמר "אם במקום חיותינו כך במקום מיתתינו על אחת כמה וכמה". ולכן גם אנו נקיים את דברי חז"ל והחת"ס, כי בתי הכנסיות והישיבות ותשב"ר הם מקום חיותינו ונחוצים לנו כמים לדגים, ובלי זה בוודאי נמות ח"ו. וכבר אמר הכתוב "ואומר לך בדמיך חיי", כי המסירות נפש היא חיינו ואורך ימינו וכל קיומינו, ואין לנו שמירה גדולה מזו.

ונסיים בתפלה שהקב"ה יסיר מעלינו כל דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ושמד, ויפקח את עיני עמו ויאיר את לבבם לדעת את ה' ולעבדו בלבב שלם בדרך המסורה ובאמונת אומן, אמן ואמן.

סימן ג'
בענין הנ"ל

- שאלה -

לכבוד הרה"ג רבי אהרן גרינפעלד שליט"א

ראיתי מה שכתבם בענין התפלה בבית הכנסת בזמן הקורונה. וכמה שאלות יש לי על הדברים, ואשמח לקבל תשובה, אחר בקשת מחילה על הטרדה.

הבאתם את דברי חז"ל האומרים שהתפלה בבית הכנסת בשעת המגיפה מסגולת להשקיט את המגיפה, אולם עדיין קי"ל דפיקו"נ דוחה כל התורה כולה, והאיך יתכן לדחות הלכה מפני סגולה, והרי קי"ל שברפואה סוגלית לא אמרינן פיקו"נ דוחה כל התורה.

ובאופן אחר אשאל את שאלתי: הנה שמענו על כמה בתי מדרשות שנסגרו על מנעול ובריח [ציגעשווייסט] על ידי המשטרה, ואחינו בני ישראל פרצו את הדלת כדי להתפלל בבית המדרש. ולדבריכם שהתפלה מונעת את המגיפה, האם יותר אפילו בשבת לפרוץ דלת בית הכנסת כדי לעצור את המגיפה על ידי התפלה בביהכ"נ.

- תשובה -

התפלה בבית הכנסת בשעת המגיפה אינה רק סגולה ✦ למה אסור לפרוץ את דלת ביהכ"נ בשבת

התפלה בבית הכנסת בשעת המגיפה אינה רק סגולה

ע"ד שאלותך בענין התפלה בבית הכנסת כעת (פסח תש"פ).

התפלה בבית הכנסת בשעת המגיפה לא נאמרה בגמרא כסגולה ובוודאי שאין לזה שום שייכות לרפואה סגולית. אמירת הקטורת בבית הכנסת בשעת המגיפה היא אכן סגולה, אך התפלה בבית הכנסת היא במקום קרבנות בבי המקדש שאינם בגדר "סגולה", אלא זו הלכה שחייבים להתפלל בבית הכנסת בכל יום, ועיר שאין בה בית הכנסת כופין על בני העיר לבנות בית הכנסת, ועל ידי קיום הלכה זו נמנעים מגיפות. ולכן לענין דברי הגמרא, אין כאן שום כוונה לסגולה, אלא הגמרא באה ללמדינו שגם בזעת המגיפה מתפללין בבית הכנסת.

והרשב"ש מסביר הכוונה, שלא זו בלבד שראוי להתפלל, אלא שהתיקון למגיפה הוא על ידי התפלה בבית הכנסת, ואומר **רבי חיים פאלאג'י** שאם לא מתפללין בבית הכנסת זה מביא מגיפות רח"ל.

ובדרך אגב, מה שאמרו שאין פיקוח נפש דוחה לגבי רפואיות סגולויות זוהי שיטת **הרמב"ם** (בפירוש המשניות), אולם **הרמב"ן והרשב"א** סוברים שגם לגבי רפואות סגוליות

אומרים פיק"נ דוחה כל התורה. **והגה"ק מקלויזנבורג זי"ע** (שפע חיים מכתבי תורה ח"ה עמ' רי"ג) כתב שכאשר הצדיק נותן סגולה לרפואה אזי אין זו בגדר רפואה סגולית, אלא רפואה שהיא למעלה יותר מרפואה טבעית, ובזה אומרים בוודאי שפיקו"נ דוחה כל התורה. ולפי"ז כ"ש כאן שחז"ל מורים לנו להתפלל בבית הכנסת הרי זה בוודאי בגדר פיק"נ דוחה כל התורה כולה.

ובאמת פשוט שכן הוא, שהרי חכמי ישראל נקראו רופאי הנפשות (רמב"ם הל' דעות פ"ב ה"א), ורופאי הנפש הם רופאים מומחים יותר מרופאי הגוף בהיותם מכירים בשורש המחלות ומרפאים את המחלה בשרשה (עי' דרשות הר"ן).

למה אסור לפרוץ את דלת ביהכ"נ בשבת

בענין לפרוץ את הדלת של בית הכנסת שסגרוה [ציגעשווייסט] באופן שאסור בשבת, כדי להתפלל בתוכו ולקיים את דברי חז"ל להתפלל בבית הכנסת בשעת המגיפה. הנה אם היה מפורש בדברי חז"ל שאם יתפללו בבית הכנסת בשעת המגיפה אזי תיעצר המגיפה מיד, אז בוודאי היה מותר לחלל את השבת כדי להתפלל בבית הכנסת, וכפי שמצאנו גבי עצירת המגיפה על ידי הקטרת הקטורת כמבואר בגמ' (שבת פט.) שמלאך המות גילה למשה רבינו שהקטורת עוצרת את המגיפה, ומבאר **הנצי"ב** (העמק דבר במדבר יז, יא) שאעפ"י שעוברים בזה על לאו דקטורת זרה, מ"מ פיק"נ דמגיפה דוחה לאו דקטורת זרה.

אולם מאחר שלא מפורש בשום מקום שעל ידי התפלה בבית הכנסת תעצר המגיפה מיד, אם כן שוב אי אפשר לומר פיק"נ דוחה שבת, כי אפשר להמתין עד אחר השבת, וכדקיי"ל גבי כל עניני פיק"נ בשבת שגם במקום סכנה אם אפשר צריך להמתין עד צאת השבת. [וכגון מי שנפצע בראשו וצריך לתפור את המקום תוך כך וכך שעות, שאם יכול לשים רטייה על מקום החבורה ולהמתין עד צאת השבת ועדיין יהיה תוך כדי השעות הנ"ל, אזי אין מחללין את השבת בכגון דא, אלא צריך להמתין עד צאת השבת].

בשו"ע (או"ח סי' קנ"ב) "אם חרבו יסודותיו או נטו כתליו ליפול, סותרים אותו מיד ומתחילין לבנות במהרה ביום ובלילה, שמא תדחק השעה וישאר חרב". וכולא האי כביאור **הגר"ח פאלאג'י זצוקל"ה** כי עיר בלי בית הכנסת במתפללין בו חסרה בה השמירה נגד מגיפות רח"ל, ולכן אסור להשהות את העיר בלי בית הכנסת.

בברכה מרובה ובתפלה שנזכה לקיים רצון ה' באמת.

סימן ד'
בירור דעת קדשם של החת''ם ורעק''א

- שאלה -

לכבוד הרה"ג המשפיע רבי אהרן גרינפעלד שליט"א

אבקש אם תוכלו להתייחס לדברים שנתפרסמו בכמה מכתבים ומאמרים, והם מנוגדים לגמרי לדברי כת"ר, בענין איסור סגירת בית הכנסת בשעת המגיפה. והיות שיש לדברים אלו השפעה, והם מתפרסמים בצורה מכובדת וגם מרבנים ות"ח, לכן כאב לי הדבר מאוד שבאם לסלף את דברי קדמונינו ולנהוג בדרכים חדשים אשר לא שיערום אבותינו.

ואעתיק את עיקרי הדברים שנכתבו שם, בתקוה לקבלת מענה המניח את הדעת ואת הנפש.

א] אי אפשר להביא ראייה מזמן רעק"א שלא סגרו את בית הכנסת, דיש לחלק ולומר, שבזמן רעק"א והחת"ס היתה מגיפה הבאה רק מעיפוש האויר, ואילו בזמנינו יש מחלה המתפשטת מאדם לאדם דרך כלי הנשימה.

ב] בסו"ס החדש "ובו תדבקון" העוסק בקורותיו ומכתביו של הגרעק"א בעת המגיפה, הביא מאמר בעילום שם (נספחים סי' ב'), ושם כתוב בזה"ל, "מבואר דס"ל לרבינו שבעצם אין להתכנס אפילו לצורך מצוה של תפלה בציבור מפאת חשש סכנה, ורק כשאפשר ידאגו לעשות כמה מנינים נפרדים". ואחר כך הקצין יותר וכתב "שרבינו ס"ל ומפרסם דעתו לכולם דיש איסור בשעה זו להתכנס בביה"כ בצפיפות".

ג] מרן החתם סופר זי"ע השאיר את ישיבתו פתוחה רק בגלל שלא היתה צפוייה להם סכנה. אך אילו היתה צפוייה להם סכנה של ממש, בוודאי היה סוגר את ישיבתו, כי פיקו"נ דוחה כל התורה כולה.

ד] מתוך המכתבים והדרשות משמע, שהיתה מחלוקת בין רעק"א וחתנו הגדול החת"ס בדבר ההתאספות בבית הכנסת בשעת המגיפה. דרעק"א כותב שלא יתפללו יותר מט"ו אנשין במנין אחד, ואילו החת"ס המשיך את הלימודים עם מאות תלמידיו (ומשמע שלא עשו שום שינוי בסדר המקום והלימודים, וא"כ נמצא שישבו צפופים בבית מדרשו, כידוע שהיה מקום צר עד שאמרו שהיה זה מעשה נסים הוא שמקום צר כזה יכיל מאות תלמידים). והעירו שתמיד היו בקשרי אגרות יחד על כל דבר וענין הנוגע להכלל, ולא נשמע מעולם שהיתה ביניהם מחלוקת בענין זה, ואם כן על כרחינו צ"ל שלא נחלקו בזה, אלא החת"ס סבר כמו רעק"א שאסור להתקבץ יותר מט"ו אנשים וכו', רק שאצלו לא היתה סכנה כ"כ.

כאמור אבקש אם אפשר לקבל מענה ברור על כל הנאמר. ויה"ר שיתקדש ש"ש על ידינו.

בהערצה רבה, נפתלי ע.

- תשובה -

כי מנסה ה' אלקיכם אתכם ✦ אין כאן מגיפה טבעית אלא פשע מכוון ✦ איסור חמור לזרוע פחד ודאגה ✦ חובה להתפלל בבית הכנסת ובפרט בשעת המגיפה ✦ אופן ההתדבקות בחולירע ✦ רבי עקיבא אייגר לא נתן לסגור את ביהכנ"ס ✦ דעת מרן החת"ס שאין לסגור את הישיבה ✦ האם נחלקו רעק"א והחת"ס ✦ מצבינו דומה למצבו של החת"ס ולא לשל רעק"א

לכבוד הר"ר נפתלי ע. שיחי' לאו"ט.

היות שלא יחיד הנך בזה, כי רבים הם השואלים והמבקשים מענה ברור, מה גם שהדבר נוגע לציפור נפשינו והבלבול בזה הוא עיקר הנסיון בדור האחרון, לכן אמרתי להאריך ולהשיב דבר דיבור על אופנו בעזר עליון. וקודם אכתוב את עיקר ותמצית חלק ההשקפה בזה, ואז אשיב אליבא דהלכתא בס"ד.

כי מנסה ה' אלקיכם אתכם

יש בידינו קבלה **מהרה"ק הר"ר אלימלך מליזענסק זי"ע** (הגה"צ רבי חיים לייב אויערבאך זצ"ל מייסד ישיבת המקובלים שער השמים קיבל זאת מפי יהודי ישיש, ששמע מפי אביו, ששמע מפ"ק הרר"א ז"ע) שחבלי משיח היינו שהקב"ה ימתוח חבל (באויר) וכולם יחזיקו באותו חבל, ואז ינענע הקב"ה את החבל בחוזק עד שיהיה קשה מאוד להחזיק בחבל. ויהיו שם חכמים בעיני עצמם שיאמרו, אם הקב"ה מנענע את החבל כל כך, בוודאי רצונו הוא שנעזוב את החבל, וכאשר יעזבו אז יפלו למטה. ואילו היראים והשלמים יבינו שאין זה אלא נסיון לראות הישכם אוהבים את ה' אם לא ח"ו, ולכן יחזיקו בחבל בכל כוחם ולא ירפו, והם הם אלו שישרדו ויזכו לגאולה השלימה.

ואנו רואים כעת נסיון זה בחוש ממש. שהקב"ה מעמיד לנו נסיון קשה בענין בתי הכנסיות ובתי המדרשות ומוסדות התורה, שמבית ומבפנים רוצים לסגור אותם, בטענות שונות ומשונות, עד שאפילו רבנים ומנהיגים עושים יד אחד בזה עם האפיקורסים שונאי הדת, ומסלפים את דעת התורה, ועזבו את דרך אבותינו ובאים בהשקפות חדשות לעזוב את יהדותינו ומקור חיותינו. ואומרים שכעת רצון ה' הוא לסגור את בתי הכנסת ומוסדות התורה, ולהשבית חיי תורה ותפלה בכלל ישראל, מה שלא עשו בשום מצב בכל הדורות מאז בריאת העולם.

הקב"ה מנענע את החבל בחזקה, אל תטעו לומר שכנראה הקב"ה רוצה שנעזוב את החבל. לא ולא. הקב"ה רוצה שנחזיק בחבל במסירות נפש, כמו שעשו אבותינו ואבות אבותינו בכל הדורות. זו שעת נסיון ושעת בירור - לדעת הישכם אוהבים את ה' או לא.

אין כאן מגיפה טבעית אלא פשע מכוון

וכעת נעבור לגופו של ענין. הנה שומה להבהיר שהמצב כעת אינו בגדר מגיפה ב"ה, מאחר שאנו רואים בחוש מעשים שבכל יום שמי שלוקח את התרופות המועילות (כגון הידרוקסיכלורוקווין וכדו') ומקבל את הטיפולים הנכונים לפי הצורך, אינו מגיע לשערי

מות כלל, אלא יוצא בשלום ממחלה זו. ואם מטפלים מיד בתחילת הופעת סימני המחלה, אזי גם לא באם למצב קשה כלל.

וגדולי המומחים לנשק ביולוגי צועקים שלא מדובר במגיפה טבעית אלא ממעשה ידי אדם, וגם אנשים מבפנים שעסקו בייצור הוירוס הזה וכן כאלו שהשתתפו בייצור החיסון גילו זאת, וכל המציאות הנוראה הזאת מוסתרת מעיני הבריות, וזאת בכח המדיה המגוייסת וממומנת להסוות את המציאות. אך כל בר דעת שמברר את הענינים כראוי, יגיע למסקנה ברורה כשמש בצהריים שמדובר בפשע עולמי במטרה גלויה להשתלט על העולם ולעשות סדר עולמי חדש הנקרא בפיהם 'אג'נדה-21'. ובפורום הכלכלי בדאבוס ישבו רשעים אלו ואמרו, שארבעה עשר מתוך שבעה עשר מטרות של האגנ'דה הנוראה הזאת נעשים דרך החיסונים שהם ייצרו במרמה, ושהם מצליחים בתחבולות פסיכולוגיות לגרום לאנשים לרדוף אחר חיסונים נוראים אלו, שבימים כתיקונם לא היה אדם מעלה על דעתו להכניס בידיים ארס כזה לגופו ואפילו בשעת מגיפה ממש.

וקול דמי אחינו צועקים אלינו מן האדמה אחר שרצחו אותם במכוון בבתי החולים, נתנו להם מכונות הנשמה גם אחר שידענו בבירור שהם ממיתות את האדם, אנשים מתו מרעב ומצמא, קשרו ידי זקנים למיטה כך שלא יכלו לאכול את האוכל המונח לפניהם, הסגירו אנשים בריאים ימים שלמים בחדר בלי מאכל ומשקה בתירוץ של חשש שנדבקו במחלה, לא נתנו למתנדבים לבא ולסייע לחולים, הרדימו אנשים רבים בכח הזרוע, ומתעקשים שלא להרחיב את מערכות הרפואיות ולא להכשיר מספיק אנשי צוות. משתמשים בוודקא בבדיקות PCR אשר ממציא בדיקה זו הצהיר מפורשות ש"על ידי בדיקה זו אפשר למצא כמעט כל וירוס אצל כמעט כל אדם". אירגון הבריאות העולמי הנחה למלא תעודות פטירה בצורה שרוב המתים ירשמו מעתה כמתי קורונה. ובכן, מי שחי בשטח המציאות ודואג למען אחינו בני ישראל, ואינו חי בעולם המדיה הדמיוני והשקרי (שכבר בתקופת מלחמת העולם השנייה הצליחה בארה"ב להסתיר את השואה הנוראה), יודע בלי שום צל של ספק שאין זו מגיפה טבעית אלא פשע מכוון.

אך אם כל זאת, אף על פי שאין כאן מגיפה אלא פשע, אם כל זה יש להתייחס גם למה שמביאים מהלכות הנוגעות לזמן מגיפה, וזאת משתי סיבות. א] בגלל שיש ללמוד משם קל וחומר למצב דנן כעת שאין אנו בשעת מגיפה בס"ד. ב] כי מי יודע מה יולד יום, וכתוב בנביא (יחזקאל לח, כב) שעתיד להיות דבר גדול בעולם באחרית הימים, ולא נכתבו דברים אלו לדורות אלא כדי שנדע אותם ונהיה מוכנים להם (עי' מגילה יד.), ולכן יש לדעת להלכה ולמעשה איך לנהוג בכגון דא.

איסור חמור לזרוע פחד ודאגה

נר לרגלינו בראש כל הדיונים להלכה, הוא הכלל הברור שהסכנה העיקרית בשעת חולאת מהלכת, היא הדאגה הפחד והבהלה, שהם גורמים להתדבק במחלה, וגם מונעים את גוף האדם מלהתגבר על המחלה. כמו שכתוב במשלי (יח, יד), "רוח איש יכלכל מחלהו, ורוח נכאה מי ישאנה".

כמש"כ **בשו"ת הרשב"ש** (סי' קצ"ה) לגבי שעת המגיפה, "וירחיק האנחה וירבה השמחה, כל זה בקצה אחד מהקצוות ולא יספיק בזה מיצוע בלבד, וזהו אל יהלך אדם באמצע הדרכים אלא בקצה האחרון, וכל זה הוא ענין טבעי".

כך כתב גם **הבן איש חי** (בן יהוידע ב"ק ס:) בשם הרופאים, שהפחד ממית סך כפול מאשר המגיפה עצמה, ולכן טוב לברוח מעירו בשעת המגיפה, כדי שלא ישמע באזניו ולא יראה בעיניו החולי השולט בבני אדם ולא יבא לידי פחד והבעתה. וז"ל **רבי עקיבא אייגר** (אגרות סופרים מערכת הגרעק"א מכתב כ"ט), "שלא לדאוג ולהרחיק כל מיני עצבות". וכ"ה **בחתם סופר** (או"ח סי' ק"ב), "וידוע כי הרופאים מזהירים מאוד בזמן המגיפה בכלל (ובפרט בחולי הנ"ל), שלא יצטערו ולא יתנו על לב שום דאגה". וכידוע **שהרמב"ם** הרג רופא עם כוס מים, כי אדם השותה כוס מים ומדמה בנפשו שיש בו סם המות הוא עלול למות על אתר מהדמיון בלבד.

ובשו"ת מהרי"ל (סי' מ"א) כתב שמהאי טעמא יש נוהגין אף שלא להתאבל בשעת המגיפה משום ביעתותא, והובא גם **ברמ"א** (סי' שע"ד סעי' א'), "יש אומרים בשעת המגיפה אין מתאבלים משום ביעתותא".

ובאמת אין החולי יכול לשלוט אלא במי שמפחד ודואג, כדאיתא בספה"ק **שומרי אמונים** (מאמר הבטחון והתחזקות דף פ"ח), "וכן מובא מרבינו האר"י ז"ל כשיש דבר בעיר אין יכול לשלוט רק באלו שיש להם פחד, אבל באלו שמתחזקים בליבם בבטחונם על ה' ומתגברים על הפחד, אין שום דבר רע יכול לשלוט בהם". ויש להוסיף על דבריו את דברי **מרן הבעל שם טוב זי"ע** על מאחז"ל (ב"מ קז:) "שמונים ושלשה מיני חולאים תלויים במרה כמנין מחלה", כי אין הקב"ה שלוח יסורים על האדם אלא אם כן שולח עליו מקודם חולי מרה שחורה, ע"כ. [ולכן אין לתמוה על כך שגם קדושי עליון לקו במגיפות, כי כאשר נגזר הדבר על האדם, אזי מן השמים מביאים עליו רגעים של קטנות הדעת ואז המחלה יכולה להדבק זו, ואין עצה ואין תבונה לנגד ה'].

ולכן, לסגור אנשים בבתיהם למשך חודשים ושנים ולמנוע מהם לחיות בשפיות הדעת, הוא דבר מסוכן ביותר בשעת חולי ומגיפה. ובדבר זה הודו לי הרופאים שדבר זה ברור ופשוט הוא על פי רפואה, ומוסכם הוא לכולי עלמא שהפחד והדאגה מחלישים ביותר את מערכת החיסון הטבעית כסם המות, ומאידך השמחה והשלווה מגבירים את כח מערכת החיסון הטבעית יותר מכל תרופה שבעולם.

היוצא לנו מן האמור - שחלילה לדאוג ולצאת משלוות הנפש, כי בזה מביא האדם את עצמו לידי חולי וסכנה. וכל שכן שאיסור חמור הוא להכניס אחרים למצב של פחד ודאגה, כי אין לך סכנה גדולה יותר מזו בשעת חולי ומגיפה. וכל אלו שעשו כן וזרעו פחד ובהלה בקרב אחיהם, הרי הם חבים לאחרינא, ומי יודע כמה אסונות נגרמו בגלל ההפחדה, שהרי כפול מסך המתים במגיפה מתים מן הפחד והבהלה כנ"ל.

חובה להתפלל בבית הכנסת ובפרט בשעת המגיפה

ולא נכפול את הדברים אשר הוכחנו כבר מש"ס ופוסקים ומזוה"ק, שהעדר התפלה בבית הכנסת היא סכנה בפרט בשעת המגיפה, כי זה עצמו גורם למגיפה. וכבר הורו חז"ל

ורבותינו מאורי הדורות דברים ברורים בזה, שאף על פי שבדרך הטבע יש סכנה בדבר, אולם על פי התורה זוהי השמירה וההצלה בעידן ריתחא (עי' מה שהארכנו בזה בגליון י"ב).

אופן ההתדבקות בחולירע

יש אשר בקשו לחלק ולומר שבזמן **רעק"א והחת"ס** היתה מגיפה הבאה רק מעיפוש האויר, ואילו בזמנינו יש מחלה המתפשטת מאדם לאדם דרך כלי הנשימה.

הנה אם רוצים לדעת את המציאות דאז, צריך להתבונן מה שכתב בשעתו רבן של ישראל רבי עקיבא אייגר זי"ע, אשר עמד בראש המגינים והמצילים ממגיפת החולירע שהשתוללה בשנות תקצ"א-תקצ"ב, ועל ידי עצותיו והדרכותיו הציל אליפם ורבבות, ואף קיבל על כך מכתב תודה והערצה מאת המלך דפרייסען פרידריך וילהעלם כידוע.

וז"ל **רבי עקיבא אייגר** (אגרת סופרים - מערכת הגרעק"א מכתב כ"ט), "בענין תפלה בבית הכנסת, לדעתי זה אמת שהקיבוץ במקום צר אינו נכון, אבל אפשר להתפלל כתות כתות וכו'". ובמכתב אחר מרעק"א ובית דינו (ספר פסקים ותקנות רעק"א) כתב, "שלפי הרופאים, התקהלותם של מספר רב של אנשים בבתי כנסיות למשך כמה שעות, היציאה המוקדמת על קיבה ריקה, והנשימה של אויר הבוקר החריף, עלולים לגרום למחלת החולירע".

לפי זה קבע לימים הנוראים דשנת תקצ"ב (שם אות א') "לתפוס רק את מחצית המקומות בצורה כזו שליד כל מקום שיושבים בו המקום השני הגובל עמו לא יהיה תפוס", ועשו גורל על מחצית המקומות בבית הכנסת, המחצית האחת התפללו בר"ה בבית הכנסת והמחצית השנייה ביוה"כ. וכן כתוב שם (אות ו') שהשאר יתפללו במנינים בבתים פרטיים, וגם באופן שמחצית המקומות יהיו פנויים, כדי שלא ישהו זמן רב בצפיפות.

גם בדברי **החתם סופר** בדרשת ההודאה (דרשות סג. ד"ה ואמר) אנו מוצאים שידע איך המחלה מדבקת, וכפי שהוא מסביר ומפרט, "והענין בנתינות רשות למשחית, היינו שנתעפש האויר, והעיפוש נופל על בני אדם, שוב אין הבחנה ואחד מזיק את חברו, אפילו מי שאין האויר מזיק לו לפי טבע, ומ"מ על ידי הבל חברו הנזוק והחולי יחלה גם הוא, וימות בלא עתו ובלא משפט". הרי שידעו שהאויר מזוהם, וגם שאנשים שנדבקו מדבקים דרך אברי הנשימה.

אגב יש לציין, שלפי ספרי ההיסטורייה, בימים ההם לא ידעו הרופאים עדיין שמגיפה נגרמת על ידי גופים זעירים מאוד (וירוס) המעוברים מגוף המדביק לגוף הנדבק, רק משנת ה'ת"ר נודע הדבר בעולם הרפואה בצורה מדעית. אך כבר הרבה שנים קודם לכן, היתה השערה כזו בעולם אצל הרופאים, ועכ"פ הענין היה מוטל בספק.

רבי עקיבא אייגר לא נתן לסגור את בית הכנסת

"בסו"ס 'ובו תדבקון' העוסק בקורותיו ומכתביו של הגרעק"א בעת המגיפה, הביא מאמר בעילום שם (נספחים סי' ב'), הכותב בזה"ל, "מבואר דס"ל לרבינו שבעצם אין להתכנס אפילו לצורך מצוה של תפלה בציבור מפאת חשש סכנה, ורק כשאפשר ידאגו

לעשות כמה מנינים נפרדים". ואחר כך הקצין יותר וכתב "שרבינו ס"ל ומפרסם דעתו לכולם דיש איסור בשעה זו להתכנס בביה"כ בצפיפות".

טעה הכותב והכניס בזה דברים זרים בפי קדוש ה' רעק"א, כי ההיפך הוא הנכון, שרעק"א הורה לתלמידו רבי אליהו גוטמאכער זצ"ל לעשות כל מאמץ - כולל מנינים של ט"ו אנשים - כדי שלא יסגרו את בית הכנסת ח"ו, ולא עלה על קצה דעתו ח"ו להיות כמתחדשי זמנינו ולסגור את בית ה' בכלל ובשעת המגיפה בפרט, ובכל מכתביו לא נמצא אפילו רמז לרעיון זר כזה.

ז"ל **רבי עקיבא אייגר** במכתב לתלמידו **רבי אליהו גוטמאכר זצ"ל** (אגרת סופרים - מערכת הגרעק"א מכתב כ"ט), "בענין תפלה בבית הכנסת, לדעתי זה אמת שהקיבוץ במקום צר אינו נכון, אבל אפשר להתפלל כתות כתות, ובכל פעם במתי מעט לערך ט"ו אנשים וכו' ולחוש שלא ידחקו אנשים יותר מהסך הנ"ל לבא לבית הכנסת, ואפשר על ידי עמידת שומר מפאליציי להשגיח בזה, שמאחר שיש כבר כפי המספר אל יניחו לאחר לבא לשם, עד אחר שישלימו הם. תעריכו מבוקשת זה למהמאגיסטראט, ושכן נכתב לכם ממני להתנהג כן, ואם יסרבו טוב להעריך להרעגירונג דפה, ובוודאי תצליחו אם תזכירו שמי שהזהרתי אתכם שלא להיות קיבוץ גדול בבית הכנסת במקום צר, ושיעצתי לכם כסדר הנ"ל, וגם האזהרה באמירת תהלים, ולהתפלל גם על המלך ירום הודו".

נמצא שמפורש יוצא ממכתב קדשו, שלא הסכים רעק"א לסגור את בית הכנסת או למנוע מאנשים להתפלל במנין, אלא עשה כל טצדקי ואף הוא לתלמידו הגר"א גוטמאכר זצ"ל להשתדל בכל יכלתו שיוכלו להמשיך להתפלל בבית הכנסת. ומפורש הוא במכתב נוסף **מרבי עקיבא אייגר** (פסקים ותקנות סי' ח'), שמשך כל עת המגיפה התפללו בבית הכנסת.

דעת מרן החתם סופר שאין לסגור את הישיבה

לגבי הטענה - **"מרן החתם סופר ז"ע השאיר את ישיבתו פתוחה רק בגלל שלא היתה צפוייה להם סכנה. אך אילו היתה צפוייה להם סכנה של ממש, בוודאי היה סוגר את ישיבתו, כי פיקו"נ דוחה כל התורה כולה".**

הנה טענה זו אין לה שחר, בהיותה מנוגדת בתכלית לדבריו המפורשים של החת"ס בעצמו. שהרי כל דברי החת"ס מוסבים על הסכנה הגדולה שהיתה בזה, ועל החשש הגדול לחייהם של תלמידי הישיבה, ועמדה להם זכות התורה ה' וזכות החת"ס ועל דרך פלא לא קרה שום אסון בקרב התלמידים.

שהרי החת"ס כתב (דרשות חת"ס סא:) שלמד לנהוג כן ממעשה דרבי עקיבא ופפוס, וטען כטענת רבי עקיבא "מה במקום חיותינו כך במקום מיתתינו על אחת כמה וכמה" (ברכות סא:). והיינו שהיה סבור שאכן יש סכנה במקום חיותינו, דהיינו בישיבה, רק שבאם לא ילמדו אזי על אחת כמה וכמה שתהיה בזה סכנה יותר.

וגם בדרוש ההודאה מפורש שהיתה כאן סכנה גדולה והם ניצלו ממנה בניסי ניסים, וכלשונו הטהור (דרשות מג.), "ואחר כל זאת נודה לה' על חסד גדול שהפליא ע"ד הפלא, על התלמידים בני הישיבה ה' עליהם יחיו, שלא פגע בשום אחד מהם שום חולי ומכאוב, ולא שום ענין מענין החולי ההוא". ובהמשך דבריו כתב, "ואילו ח"ו נחלה אחד מהם,

אעפ"י שבוודאי היו גומלים עמהם חסד כדרכם, מ"מ יש ויש שהיו פותחים את פיהם ומדברים מה לנו לסבול עול אחרים אומללים האלו, ישובו איש לביתו וכו'". הרי שהודה על הנס שלא נחלו תלמידי הישיבה, כי לא היה הדבר משוער כך מראש.

ומכאן רואים שלא סמך החת"ס על הכלל דתורה מגנא ומצלא להכניס את הכלל לסכנה, דאעפ"י שהחת"ס עצמו כותב (שם דף ס"א טור ד') שאין לסגור את הישיבה וזכות התורה מגין, מכל מקום הטעם להשארת הישיבה פתוחה בעת המגיפה, היתה כי כן למד ממעשה דרבי עקיבא כנ"ל.

וביאור הענין נראה, דבוודאי תורה מגנא ומצלי כפשוטו ממש, ומותר לאדם ללמוד עם בעלי ראתן, וכמ"ש החת"ס בעצמו (חת"ס עה"ת בשלח ד"ה ויאמר, וכ"ה בדרשות דף תו.), "אם יארע שאפילו מכות כאלה יהיו על אדם, ואתה תלמוד עמו תורה, לא אשים עליך, אפילו חולי המתדבק כבעלי ראתן, כי אני ה' רופאך". אלא שאי אפשר להורות לציבור הוראה כללית בזה, כי מאן יימר שבאמת יעסקו כראוי בתורה באופן שתהא מגנא ומצלי.

וכעי"ז כתב **הכתב סופר** (עה"ת משפטים ד"ה ועבדתם) וז"ל, "והנה לפעמים מזיק התחברות אנשים רבים בחדר אחד, ויבא ע"י זה ח"ו לחלאים רעים, אלא שומר מצוה לא ידע דבר רע, והמצוה מגנת ומצלת, והיינו והסירותי מחלה מקרבך, אף שתעבדו את ה' בחבורה המצוה תגן עליכם".

האם נחלקו רבי עקיבא אייגר והחת"ס

מש"כ - **"נתפרסמו כמה מאמרים העוסקים בחילוקי הדעות שבין רעק"א וחתנו הגדול החת"ס בדבר ההתאספות בבית הכנסת בשעת המגיפה. שרעק"א כותב שלא יתפללו יותר מט"ו אנשין במנין אחד, ואילו החת"ס המשיך את הלימודים עם מאות תלמידיו (ומשמע שלא עשו שום שינוי בסדר המקום והלימודים, וא"כ נמצא שישבו תמיד צפופים בבית מדרשו כידוע). והעירו שתמיד היו בקשרי אגרות יחד על כל דבר וענין הנוגע להכלל, ולא נשמע מעולם שהיתה ביניהם מחלוקת בענין זה, ואם כן על כרחינו צ"ל שלא נחלקו בזה, אלא החת"ס סבר כמו רעק"א שאסור להתקבץ יותר מט"ו אנשים וכו', רק שאצלו לא היתה סכנה כ"כ".**

באמת הרי לא היו דברים מעולם, ורק טעו לחשוב שהיה לרעק"א 'שיטה' שלימה בזה כמתחדשי זמנינו. וכפי שביארנו שרעק"א רק כתב "לדעתי זה אמת שהקיבוץ במקום צר אינו נכון", ואדרבה, תוך כדי דיבור הוא דוחה כל מחשבה לסגור את בית ה' ומוסיף מיד - "אבל אפשר להתפלל כתות כתות".

והמעיין במכתבים העוסקים בענין ההגבלות, יראה שרוח הדברים הוא שכל ההגבלות והעמידת הפאליציי היה בעיקר כדי להרגיע את הממשלה, רק שהסכים שאמת נכון הדבר שהקיבוץ הוא סכנה ולכן צריך לעשות מנינים מצומצמים, וכלשונו - "לדעתי זה אמת שהקיבוץ במקום צר אינו נכון". וראייה לדברינו הוא המכתב שכתב אח"כ לכל קהלות הקודש (אגרת סופרים מערכת הגרעק"א מכתב ל' - אגרת מכ"ד מרחשון תקצ"ב), דשם מורה לעסוק בתשובה ותיקון המעשים ולדאוג לטובת החולים, ונותן הוראות איך לשמור על הבריאות שלא להינזק ח"ו, ולא מוזכר מילה וחצי מילה מהגבלות בתפלה בבית הכנסת.

בסו"ס **ובו תדבקון** במאמר הנ"ל שבסוף הספר (נספחים סי' ב'), כתב הכותב בזה"ל, "מבואר דרק לרגל הימים הקדושים עשו מאמץ מיוחד שכל א' וא' יוכל להתפלל בציבור וכו', אבל במשך שאר ימות השנה אכן לא לכולם התאפשר להתפלל בציבור, מחמת חשש הסכנה הכרוך בכך. ויתכן שהתאפשר בימות החול לרובם להתפלל במשמרות, היינו כמה מנינים קטנים זא"ז".

מה אומר ומה אדבר, הרי דבר זה הוא מצוץ מן האצבע, ואין לו אפילו רמז בכל מכתבי רעק"א ובכל הידיעות המפורסמות מאותה עת. אלא בוודאי ובוודאי התפללו בבית הכנסת בכמה מנינים וגם עשו מנינים בבתים כהוראת רעק"א (במכתבו הנ"ל לר"א גוטמאכער). ואדרבה, יש לעורר שבר"ה ויוה"כ כן התיר להתפלל הרבה יותר מט"ו איש בבית הכנסת, וכל זה משום שלא זלזל רעק"א ח"ו בנחיצות וקדושת התפלה בבית הכנסת.

ובאמת כל המאמר הנ"ל הוא סילוף גמור, שהוציא את דברי החת"ס ממשמעותן והפך את כוונת קדשו מן הקצה אל הקצה, ולא ידעתי איך מעיזים לכתוב ולפרסם מאמר כזה, הרי רבן של ישראל החתם סופר זי"ע כתב את דבריו בקדושה וחרטם לדורות כדי שממנו ילמדו וכן יעשו, והאיך יבא בן דורינו לסלף ולהפוך את דבריו מן הקצה אל הקצה והכל כדי להתאימם לדעות הקלוקלות של מתחדשי זמנינו.

ויש להעיר על שבנה שם בנין שלם של השערות על גבי השערות, ועל סמך זה בא לסתור את המפורש בדברי החת"ס. דלהשערתו כל דברי החת"ס היו רק על חשש מגיפה, ועל זה הוסיף השערה שהמגיפה היתה רק למשך חודשיים, והוסיף על שניהם השערה שלישית שחדשיים אלו היו בוודאי אלול ותשרי, ואם כן יש לשער שבוודאי נסעו אז התלמידים לביתם וממילא נשארו שם רק מתי מעט, והמעט הזה בוודאי ישבו מפוזרים בבית המדרש.

ובגלל כל הבנין של השערות על גבי השערות, הפך את כל כוונת החת"ס מן הקצה אל הקצה, וביטל בזה מה שכתב החת"ס בעצמו (דרשות חת"ס - דרוש ההודאה ד"ה ואחר) שהבחורים נשארו בפרעשבורג על פי הוראתו ולא חזרו לביתם כי התנגד בתוקף שישמעו בקול השרים "היועצים שנשלח עכ"פ ריבוי התלמידים" שיחזרו לבתיהם (כמש"כ שם בדף סא:).

ולמסקנה דמילתא - החתם סופר הורה להמשיך את הלימודים גם בשעת המגיפה, ואעפ"י שהיה בזה סכנה גדולה, כי אם במקום חיותינו כך במקום מיתתינו על אחת כמה וכמה. והמשיך למסור את שיעוריו ללמד תורה ברבים כרבי עקיבא (כדמשמע מדבריו שם בדף סא: בריש העמוד), וישבו שם כל התלמידים בבית המדרש ביחד ללמוד את תורה ה' בקדושה ובטהרה, ואם כל זאת היתה השגחת ה' עליהם "שהפליא ע"ד הפלא, על התלמידים בני הישיבה ה' עליהם יחיו, שלא פגע בשום אחד מהם שום חולי ומכאוב, ולא שום ענין מענין החולי ההוא" (דרשות חת"ס מג.).

וכל התמיה על החילוק בין רעק"א להחת"ס - דאצל רעק"א הקפידו שלא להתאסף אנשים רבים במקום אחד, ואילו אצל החת"ס משמע שהמשיך בדווקא לתת את שיעורו לכל התלמידים - בטילה ומבוטלת מעיקרה משני סיבות.

א] כי לפי מה שהוכחנו לעיל לא פרסם רעק"א את דעתו בזה ולא עשה מזה עיקר כלל, ורק להקהלתו הנהיג כן וכן יעץ לר"א גוטמאכער, ותו לא מידי.

ב] שאצל רעק"א היה כל ענין ההגבלות מצד השלטונות למען שמירת הבריאות ולא בגלל רדיפת הדת, ואדרבה הוא היה שם המחליט אשר קבע איך וכמה להגביל. משא"כ אצל החת"ס היתה כוונה של רדיפת הדת כמ"ש בדרשות, ולכן לא הסכים להתפשר עמהם כלל, כי כך היא ההנהגה הראוייה במצב של רדיפת הדת כפי שלימדונו חז"ל כנ"ל.

מצבינו דומה למצבו של החת"ס ולא לשל רעק"א

ומכאן נעברה נא לימינו אנו, אשר בארץ ישראל ברור כשמש בצהריים שהכוונה היא רדיפת הדת ולא שמירה על בריאות הציבור. וכתכניתם הכתובה של 'המכון הישראלי לדמוקרטיה' הידוע לשמצה, אשר תיכננו בפרטיות איך לנצל את ההזמדנות להרוס את הדת דרך הרבנים וכלשונם (מסמך מ26.3.20 ח, 3) שזוהי ההזדמנות "לעשות שינוי משמעותי ביותר בהלך הרוח, בתפיסות ובהתנהגות של מרבית הקהילות החרדיות". ואחר שהצליחו בתוכניתם חגגו את ההצלחה ופרסמו שהשקפה של "תורה מגנא ומצלי" פשטה את הרגל, עפ"ל.

וגם בעולם כולו המטרה היא רדיפת הדת, כי אחד מהמטרות של אג'נדה 21 הוא כליון הדתות והאמונות בעולם. וגם בשטח המציאות ראינו במקומות הרבה, שהנכשלים מישראל הם אשר גרמו לסגירת בתי הכנסיות והפצירו בשלטונות לסגור את בית ה', כאשר לפעמים הסיבה היא בגלל השפעת העיתונות ההולכים ברוח עוקרי הדת שבארץ ישראל ומשפיעים לרעה על כל היהדות החרדית בעולם.

לכן במקום שרודפים את הדת ובמקום שמפרסמים ומשפיעים דעות ופסקים אפיקורסיים שיש לסגור את בית ה', חובתינו הוא לנהוג כמרן החתם סופר זי"ע ודווקא לפתוח ביתר שאת וביתר עז את בית ה' מקדש מעט - בתי כנסיות ובתי מדרשות ישיבות ותלמודי תורה, כדי שלא יהא שם שמים מתחלל ח"ו ולא נלכד בעוונם. וכפי שמלמדים לנו חז"ל בגמרא הנ"ל דרבי עקיבא, שבמקרה של רדיפת הדת צריך דווקא להקהיל קהילות ברבים וללמד תורה, על אפם ועל חמתם.

ויה"ר שנזכה לעשות רצון ה' באמת ובלבב שלם, ולא נסחף אחרי דעות כוזבות המתרבות והולכות ה"י, וזהו עיקר הנסיון בזמנינו כאשר נתנה רשות לשטן המשחית להטעות ולהטות כאמור. ונזכה לכוין לאמיתה של תורה לעשות רצון ה' בלבב שלם, ויתקדש שם שמים על ידינו.

סימן ה'

מצות "ככל אשר יורוך" אינה נוהגת בזמן הזה

תעמולה ולא הלכה ✦ אסור לעשות מהצדיק עבודה זרה ✦ כל צדיק יכול לטעות ולהכשל ✦ אסור לנהוג כהוראת חכם המנוגדת לתורה ✦ במקום נגיעה לא שייך "ככל אשר יורוך" ✦ אסור לנהוג אחרת מדעת התורה אפילו עפ"י נביא אמת ✦ הוראת שעה על ידי גדולי ישראל

תעמולה ולא הלכה

רבים מבקשים לתלות עצמם באילן גדול, וגם אחר שהוברר להם שסגירת בתי כנסיות ומוסדות תורה וכן לקיחת הוואקסין הוא נגד התורה, עדיין טענתם בפיהם שיש חובת "ככל אשר יורוך". ובעו"ה אפילו כמה רבנים ידועים פרסמו דברים מוזרים כאלו, ופתחו את דבריהם להלכה בחובת "ככל אשר יורוך", ונפלו ברשת התעמולה של העיתונות המשתמשים במצווה זו כפתגם תעמולה, ובזה המה מגלים פנים בתורה שלא כהלכה רח"ל.

והנה בכל הדורות היה נהוג ומקובל בישראל שהרבנים הפוסקים בשאלות הנוגעות לכלל, יושבים ועורכים תשובה להלכה בכתב, כדי שכולם יוכלו לראות אם השאלה הוצגה לפני הרב המורה בשלימות, והאם לא טעה בליבון הסוגיא או בהבנת המציאות. אך בימינו יוצאים פסקים בלי שום ראיות והוכחות, רק הכרעות בלתי מנומקות תחת הכותרת "דעת תורה" או "פסק הלכה" וכדו'.

ואוי לנו שכך עלתה בימינו, שמנהיגים מכריעים הלכות חמורות בלי ידיעה והבנה, ומבלי לשמוע את שני הצדדים. והעם רודפים אחר פסקיהם בעיניים עצומות, ואף על פי שיודעים שיש כאן תמיהות גדולות, מדמים בנפשם שיש חובה מן התורה להקשיב בקול המנהיגים, וטועים לחשוב שזוהי מצות "ככל אשר יורוך", ולכן יש להדר אחרי רבנים ה"אומרים לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין".

לכן נבא בקוצר אמרים לסדר דברים ברורים בנושא זה, כי תורה היא וללמוד אנו צריכים, למען דעת מהי דרך התורה הצרופה, ואיך ראוי להתייחס לדעתם של גדולי תורה ומנהיגי ישראל בכגון דא.

אסור לעשות מהצדיק עבודה זרה ח"ו

ראשית כל ראוי להדגיש שאמונת צדיקים מסולפת גובלת באיסור עבודה זרה רח"ל, וכבר כתב **בספר החיים לאחי המהר"ל זצ"ל**, "ואין לנו להשתעבד לשום אדם בלתי לה' לבדו, כי הוא לבדו מלכינו"[ב].

[ב] ולמען האמת נעתיק לכאן דברים בהירים בענין זה אשר נשא ברבים **הגרא"מ שך זצ"ל**, וז"ל (מובא בקובץ לחושבי שמו - אדר ב' תשל"ח), "על אף שהאדם בטבעו רוצה לפרוק עול מעצמו, רואים אנו למרבה הפלא תופעה הפוכה אצל האדם, שלפעמים האדם נוטל על עצמו עול, והוא בעצמו חפץ בו מבלי שנצטוה, וקבלת עול

בעוה"ר נפוצו השקפות חדשות בענין אמונת צדיקים. שיש אשר מכניעים את עצמם אל רבם ומבטלים את דעתם אליו לגמרי והולכים אחריו בעיניים עצומות, כי סבורים המה דלית ליה דין בר נש ואין הוא בעל בחירה כלל, וכי לא יתכן שיטעה וכל שכן שלא יתכן שיטעה אחרים, כל דיבוריו הם רוח הקודש וכל תנועותיו הם מופתים וכל מעשיו הם שמימיים למעלה מהשגת אנוש. בדרך זו עושים את הצדיק לערך עליון גבוה מן התורה, ואם יורה לנהוג כנגד התורה אזי ילכו אחריו בסגירת המחשבה, ואין זה אלא איסור עבודה זרה ואיסור עבודה בשיתוף (עי' בארוכה נפש החיים שער ג' פ"ט, ובקו' חיי נפש).

על זה איתא בספה"ק שאין לחקות מה שרואים אצל צדיקים ואין לקפוץ אחריהם כסומא בארובא, וז"ל ספה"ק **מאמר מרדכי** (פ' שופטים), "וזהו שהזהירה התוה"ק לא תטע לך אשרה כל עץ, שהצדיק (הנקרא עץ) לא יהיה לך בעיניך דוגמת אשרה - אילן הנעבד ח"ו, ורק אחר שנתברר הדברים לאמיתתן אז תוכל עשות כמעשהו" (וע"ע נועם אלימלך פ' קדושים ד"ה "אל תפנו אל האלילים").

ז"ל **הרה"ק מקאמארנא זי"ע** (עשירית האיפה סו"פ בהר), "לא תעשו לכם אלילים, שלא תבחר לך רב ותאמין בו אף שמטעה אותך מדרך ה' ואומר לך שהוא עושה זאת בחכמות גדולות ורמות של חסידות או כיוצא מן הפיתויים של רב זה שעומד מצד סטרא אחרא ונחש. הכלל תדע, אם אינו נוטה אפילו מדקדוק אחד דל סופרים יהיה לך רב, ואם לאו הוא אליל".

והלא כבר מבואר **ברמב"ם** (הלכות ע"ז פ"א) שבדרך זו הגיעו לעבוד עבודה זרה, שבתחילה עבדו את משמשי הקב"ה שהם הכוכבים והגלגלים, וחינכו את בניהם אחריהם לעבוד ולהקריב לאותם המשמשים, עד שנשתכח העיקר ושם ה' כבר לא עלה על פיהם ועבדו רק את הכוכבים והגלגלים. ועדיין מצאנו שבאמת יודעים הגויים שה' הוא האלקים, וכמאחז"ל (מנחות קי.) שגם הגויים עובדי עבודה זרה מאמינים בהקב"ה שהוא האלקים למעלה מכל האלילים וקורים לו 'אלקא דאלהא', אלא שאינם מאמינים בהשגחתו ית' בעולם ולכן הם עובדים לעבודה זרה.

ובכל זאת לימדונו חז"ל שהאדם יכול להתדבק להשכינה על ידי הדביקות בצדיקים כמבואר לקמן, כי באמת שונה הצדיק מכוכבים ומזלות, שהרי הצדיק מלמד תורה ועבודת ה' ואם כן לא יתכן לעשות ממנו עיקר מאחר שהוא בעצמו מלמד בכל עת עבודת ה'. אולם בדור האחרון שנתבלבלו המוחות ולא באים כלל ללמוד תורה ועבודה אצל הרב והרבי, אלא באם להתבטל אליו להשתעבד אליו ולעבוד אותו, וכל מה שהוא אומר

זה באה כתוצאה מפריקת עול מלכות שמים, וכבר כתוב על כך 'לא תעשה לך אלהים אחרים' (שמות כ,ד; לד, יז; דברים ה, ח). ונכללו בתוך קבלת עול זה אפילו מצוות ומעשים טובים, כלומר שיש נכונות באדם לקיים מצוות שנצטוינו בתורה, ולא מתוך קבלת עול מלכות שמים אלא משום שהאדם מוכן להכתיר מאן דהוא בתואר גאון וצדיק ולקבל עליו עולו, ויקיים המצוות מפני שהוא מצוהו ולא מפני שנצטוה בתורה. ואין זה דרכה של תורה. וכי מה שאנו מקיימים את שנפסק ביד החזקה להרמב"ם הוא מפני שהרמב"ם אמר זאת? או שמא אנו מקיימים מה שנפסק במשנה ברורה משום שיצא הדבר מפי החפץ חיים? לא כן הוא ולא זו הדרך! אלא אנו מחוייבים לקיים את המצוות אך ורק מפני שהקב"ה ציווה אותנו בתורה, וזה עול מלכות שמים שמחייב אותנו. ואם מקיים אדם המצוות מפני עול צווי של אחר, יהיה מי שיהיה, לא ישיגו את המטרה הרצויה, יהיו טובים עד כמה שיהיו, היות וקיומם לא בא מתוך עול מלכות שמים אלא מתוך פריקת עול מלכות שמים, וגובל ב'לא תעשה לך אלהים אחרים'".

ועושה הכל מקודש ומטוהר בפי מעריציו, והם בטוחים שלית ליה דין בר נש ואינו יכול לטעות בשום אופן, אין לו יצר הרע ואין לו בחירה, גם אם יתנהג היפך מדעת התורה ויעבור על הלכות מפורשות ילכו אחריו כסומים בארובה ויכשלו אחריו. והיות שמקדשים את הרבי יותר מהתורה ועובדים להרבי יותר מלהקב"ה, ואם הרבי נוהג היפך מהתורה לא ישאלו אותו ולא יעירו לו כלל, אלא יתנהגו כמוהו נגד התורה, אם כן נעשה הרבי עבודה זרה ואין זה עדיף מעבודת כוכבים ומזלות.

כל צדיק יכול לטעות ולהכשל

כאן המקום להעיר שבדור האחרון המציאו המצאה חדשה כאילו שהצדיק אינו יכול לטעות, ודבר זה אין לו שום יסוד ושורש בכל התורה כולה, כי אדרבה התוה"ק מלמדת אותנו עשרות פעמים מפורשות להיפך ממש.

וידועים דברי **התוספות** (חולין ה:) שהביאו מכמה דוכתי בש"ס שאמוראים נכשלו באיסורים, וכותבים התוספות שמה שאחז"ל שאין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים זהו רק במידי דאכילה. וכתבו עוד (שם ד"ה שובו) שגם זה הוא דווקא במאכל האסור מצד עצם המאכל ולא כשיש איסור אכילה [וע"ע בר"ר חיי שרה פ' ס'].

ומי לנו כאדם הראשון וחוה יציר כפיו של הקב"ה, שהקב"ה בכבודו ובעצמו אמר לו לא לאכול מן העץ הדעת (וזה גבוה יותר מרוח הקודש), ונתפתו על ידי הנחש הקדמוני ואכלו. ובתורה כתוב על יעקב אבינו שהצליח לבן לרמות אותו. וגם כתוב (בראשית כט, יח) "ולא ידע יעקב כי רחל גנבתם" ולכן אמר "עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה" ומקללה זו מתה רחל בדרך. והמרגלים שהיו כולם אנשים נשיאי ישראל טעו והטעו את ישראל. וכן קרח ומאתיים וחמישים ראשי סנהדראות עמו טעו והטעו וחלקו נגד תורת משה.

ועוד רבים הם הדוגמאות בנביאים וכתובים במדרשים ובש"ס, וכמו שכתב הבן איש חי כתשובה לשאלת השואל איך הטעו את הבית יוסף בשאלה המובאת בספרו אבקת רוכל עיי"ש, וז"ל **הבן איש חי** (רב פעלים - סוד ישרים ח"ד סי' ב'), "הנה טענה זו לא נתנה להאמר, כי אפילו בתנאים ואמוראים נמצא שהיו מטעים אותם, ולא מקשינן האיך יכלו להטעות אותם ולא הרגישו ברוה"ק השורה בתוכם, ומי לנו גדול מבבא בן בוטא ראש הסנהדרין שהיה חסיד גדול ונורא מאוד, שהתנכר הורדוס לפניו ולא הכיר בו על ידי רוה"ק שהוא הורדוס המדבר עמו ולא אחר, וכזאת וכזאת יש הרבה וכו', ודי בזה שאין צורך להרחיב הדיבור יותר".

לכן מה שמחדירים בדורות האחרונים כאילו הצדיק אינו יכול לטעות, וגם כאשר רואים שהוא טועה הן בשוגג והן במזיד אזי מהפכים את החטא למצוה ואת חוסר הידיעה לדר מכוון, עד שבאם להתיר איסורים ולהפוך טעות לשיטה. והשקפה זו היא אפיקורסות בשוגג, ואין לזה שום שייכות כלל לאמונת צדיקים, אלא אדרבה חייבים להאמין באמונה שלימה בדברי הכתוב "אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", ועלינו להאמין בחז"ל המלמדים אותנו שגם צדיק כמשה יכול לטעות כמאחז"ל "בא לכלל כעס בא לכלל טעות".

ואף שבוודאי הן כעסו של משה רבינו והן טעותו הם למעלה מהשגת אנוש, ולא היה כאן כעס ממש וגם לא טעות ממש אלא רק לפום דרגא דיליה, אך עדיין תורה היא וללמוד

אנו צריכים ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, וחלילה לעקור את פשטות דברי חז"ל מפשטן, וכל שכן שאין להפך עבירה למצוה וטעות לשיטה.

אסור לנהוג כהוראת חכם המנוגדת לתורה

ויש לתקן את הטעות הגדולה שמטעים את הציבור ללכת כסומא בארובה ולעבור על דברי תורה בשביל כסף וכבוד, ועושים זאת בהוראת המנהיגים הטועים שכלל לא ישבו על המדוכה לפסוק מש"ס ופוסקים את המעשה אשר יעשון. אך גם לשואלים המבקשים להבין על מה בנוי ההיתר והפסק, משיבים ואומרים להם שמחובת "ככל אשר יורוך" הם חיים לציית, "אפילו אומרים לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין".

ובאמת מצוה זו נאמרה גבי סנהדרין, ולדעת **ספר החינוך** (מצוה תצ"ה) יש בכלל זה גם הציות בקול מנהיג הדור יפתח בדורו כשמואל בדורו. ואלו שרוצים לומר בשעתו של החינוך שכל גדול בישראל שייך לגביו החובה דועשית ככל אשר יורוך, טעו בהבנת דבריו, דמבואר להדיא בלשונו שכוונתו למנהיג של כלל ישראל יפתח בדורו כשמואל בדורו, וזה כבר הרבה בדורות אינו נמצא בעמינו שיהיה מנהיג עליון לדור, אלא כל קהילה וזרם יש להם מנהיג משלהם.

וגם כאשר שייך החיוב ד"ועשית ככל אשר יורוך" והאיסור ד"לא תטה ימין ושמאל", כבר כתב **בצידה לדרך** (להגה"ק בעל הבאר שבע) שעל זה יכוונו דברי **הירושלמי** (הוריות פ"א ה"א) "יכול אם יאמרו לו על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שתשמע להם, ת"ל ללכת ימין ושמאל, עד שיאמרו לך על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל". ומבאר שם שדברי **רש"י** האומר "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין", כוונתו במקום שנדמה לו כך ולא שידוע לו הדבר מן התורה ומדברי חז"ל, אך כאשר ידוע לו שהדבר מנוגד לדעת התורה אזי גם לפי רש"י אסור לשמוע.

ובאמת כן היא גירסת רבינו **הגר"א** בדברי **הספרי** (י"ז כ"ד) המובא ברש"י "אפילו **נראין בעיניך** על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל וכו'". וזהו כוונת הכתוב שהקדים לומר "על פי התורה אשר יורוך וגו' לא תסור ימין ושמאל", כי כל הלאו דלא תסור שייך דווקא במקום שההוראה היא על פי התורה ולא במנוגדת לתורה. וכך מדוייק בלשון **הרמב"ן** "אפילו תחשוב בלבך שהם טועים והדבר פשוט בעיניך וכו'", ולא שאומרים באמת על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין.

ויעויין בדברי **הרמב"ן בספר המצוות** (ספר המצוות שורש א'), וכתב עלה **בקובץ שיעורים** (ח"ב בקו' דברי סופרים סי' ד' אות ט') שאם הורו הבי"ד שלא כדין מפני חסרון ידיעה אזי אין זה זו הוראה אלא טעות, ורק אם אמר להם את טענותיו והוכיחו שלא כמותו אעפ"י שאינו מסכים להם אזי חל עליו דינא ד"ועשית ככל אשר יורוך".

זאת צריך לדעת, דתנן בריש הוריות (פ"א מ"א), שאסור לשמוע בקול בית דין אם יודעים שבית דין טועה בפסקם, ונפסק להלכה **ברמב"ם** (הל' שגגות פי"ג הל' ה') **עיי"ש**[3].

במקום נגיעה לא שייך ככל אשר יורוך

בפרט אם המנהיג משוחד מכסף או מטובת הנאה אחרת, כבר כתב על כך בספה"ק **דברי יואל** (פ' שופטים) שלפיכך כפל ושילש הכתוב תיבת 'לך', "ודרשת והגידו לך וגו', ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך וגו', ועל המשפט אשר יאמרו לך עשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך וגו'", להשמעינן שהחיוב לשמוע לדבריהם הוא רק באופן שכל כוונתו הוא לטובת ישראל בלי נגיעה עצמית בדבר, כי אם יש לו נגיעות עצמיות אזי כבר נתעוורו עיניו ולא יתכן לחול עליהם הציווי ד"ועשית ככל אשר יורוך".

אסור לנהוג נגד התורה אפילו עפ"י נביא אמת

וז"ל **הבני יששכר** (הוספות מהרצ"א - עשה טוב אות ע'), "חלילה להאמין לשום אדם בדבר שהוא נגד התורה, אפילו לנביא אמת שנתאמת נבואתו במופת, אם לא שאומר הנביא שנתאמת נבואתו במופת כה אמר השי"ת לפי שעה [דהיינו שנצטווה בנבואה להורות כך כהוראת שעה]. ובאם אינו נביא שנתפרסם במופת, אפילו יעמיד לנו כעת את החמה באמצע השמים ויבקע לנו את הים, חלילה להאמין לו בדבר כזה. הגם שהחכם אשר שמע ממנו נתאמת אצלו לצדיק גדול, אם יוכל לשואלו שיורהו הדבר על פי התורה מה טוב, ובאם לאו ידחוק את נפשו לדון את הרב לזכות, אבל הוא לא יאבה לדבר הזה".

וכבר הזהיר **היעב"ץ** (מגדל עוז - בית מידות - עליית היראה כ"ג) שלא לירא ולא לפחד אף ממי שפקיע שמיה ושעושה אותות ומופתים גדולים במה שהוא נגד התורה הקדושה.

הוראת שעה על ידי גדולי ישראל

ובאמת גם לחכם יחיד ניתן הכח להורות הוראת שעה כנגד דיני התורה, כמש"כ **התוספות** (יבמות צ: ג"ה וליגמר) והביאו **הב"ח** (חו"מ סי' ב' ס"א) להלכה דלמיגדר מילתא יכול גם החכם להורות הוראת שעה בלי נבואה.

---

[3] בשנים האחרונות משתמש היצר הרע וחיילותיו במצוות "ככל אשר יורוך" כדי לסתום את פיות ההמונים ולבלום את המחשבה. בעו"ה בעלי תאווה וכבוד מנצלים את תמימותו וחוסר ידיעתו של הציבור וכופים עליהם בשם התורה לקבל עליהם פרנסים חוטאים ומחטיאים.

אחד התחבולות המוצלחות בעו"ה למען התעמולה השיקרית הוא סילוף בדברי המדרש. דאיתא **במדרש** (תנחומא במדבר כט), "לא יאמר אדם איני מקיים מצות זקנים הואיל ואינן מן התורה. אמר להם הקב"ה, בני, אין אתם רשאין לומר כך, אלא כל מה שגוזרין עליכם תהיו מקיימין, שנאמר ועשית על פי התורה אשר יורוך".

כוונת המדרש הוא שלא יסבור אדם כאותם הצדוקים האמורים שאין לקיים מצות חכמים הואיל ואינן מן התורה, ולשיטתם צריך לעשות רק מה שמפורש בתורה, שנאמר "ועשית על פי התורה אשר יורוך", הרי מפורש בפסוק זה שצריך לשמוע בקול חכמים שהתורה נתנה בידם לדרוש אותה ברוח קדשם. והם העמידו את המדרש כאילו הכוונה שאסור לטעון על שום חכם שאין נוהגים לפיו משום שהוא פוסק שלא על פי תורה, אלא צריך לשמוע בקולם גם נגד התורה ח"ו.

אך צריך לדעת מה הכוונה בהוראת שעה, והדברים מבוארים היטב בדברי **הרמב"ם** (הל' ממרים פ"ב ה"ד), "ויש לבית דין לעקור אף דברים אלו לפי שעה, אף על פי שהוא קטן מן הראשונים, שלא יהיו גזירות אלו חמורין מדברי תורה עצמה, שאפילו דברי תורה יש לכל בית דין לעקור אותן הוראת שעה. כיצד בית דין שראו לחזק הדת ולעשות סייג כדי שלא יעברו העם על דברי תורה, מכין שלא כדין ועונשין שלא כדין, אבל אין קובעין הדבר לדורות ואומרין שהלכה כך היא. וכן אם ראו לפי שעה לבטל מצות עשה או לעבור על מצות לא תעשה, כדי להחזיר רבים לדת או להציל רבים מישראל מלהכשל בדברים אחרים, עושין לפי מה השעה צריכה. כשם שהרופא חותך ידו או רגלו של זה כדי שיחיה כולו, כך בית דין מורין בזמן מן הזמנים לעבור על מצוות לפי שעה, כדי שיתקיימו כולן, כדרך שאמרו חכמים הראשונים חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה".

ובג' עבירות חמורות לא שייך בזה כלל הוראת שעה ועבירה לשמה, כי אלו הם ביהרג ועל יעבור. והרבה רשעים בכל הדורות נכשלו בזה שהתירו ג' עבירות בהוראת שעה, אך אין שום מקום להתיר ולהקל בזה כלל, וחייבים להתרחק בתכלית הריחוק מכל מי שנכשל בזה אפילו אם כוונתו לש"ש (עי' רמח"ל בספרו קנאת ה' צבאות ח"ב, ברית מנוחה בהקדמה, אוצה"ח להרה"ק מקאמרנא זי"ע מצוה תקט"ז).